Զ. ՏԱՐԻ 1775 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՔԱՂՑ 4382 – Հ. Տ. 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – Ն. Տ. 24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 – ՀԻՃՐ. 1 ՃԵՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձելով յառաջուց	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս դրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան դրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ ԵՒ ՉԵԽԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Թաաֆֆէ կոմս Աւստրիոյ Երեսփ. ժողովոյն դեկտ. 17ի նստին մէջ պատասխանեց ընդդիմադիր գերման կուսակցութեան պետ Պ. ֆոն Փլէնէրի հարցապնդման, չեխ ազգին նկատմամբ Նախարարութեան ընթացքին վրայ։ Վարչապետը սա կարեւոր յայտարարութիւնն ըրաւ թէ Կառավարութիւնը մտադիր չէ խորհուրդ տալ Կայսեր որ փոխէ Աւստրիոյ այժմեան Սահմանադրութիւնը, կամ երբեւ Պոհեմիոյ Թագաւոր ի Փրակա թագ դնէ։ Բայց կոմս Թաաֆֆէ յաւելց թէ աւստրեան Սահմանադրութիւնն արդէն երկիցս փոփոխուած է, 1867ին եւ 1873ին, (ի նպաստ Հունգարիոյ,) եւ կանոնաւոր սահմանադրական եղանակաւ վերստին կրնայ բարեփոխուիլ։ Հետեւապէս, ինք պախարակելի չի համարիր Պոհեմիոյ Նահանգային ժողովոյն մէջ առաջարկի մը մատուցումն, որ կը միտէր սահմանադրական վերաքննութեան։ Այդ առաջարկ չքուէարկեցաւ, եւ Կառավարութիւնն համոզուած է թէ ժամանակը բարեպատեհ չէ սահմանադրական վերաքննութեան համար։

Թաաֆֆէ կոմսին պատասխանը կարճ էր, եւ հաշտարար ձեւով մը արտասանուած։ Չեխերէ, Լեհերէ, Իտալացիներէ, Սլաւոններէ եւ կաթոլիկ աղնուական Գերմաններէ բաղկացեալ մեծամասնութիւնը բարձրաձայն հաւանութիւն արտայայտեց, բայց ձախակողմը լուռ մնաց մինչեւ որ Պ. ֆոն Փլէնէր ոտք ելաւ, եւ առաջարկեց որ նախարարապետին պատասխանը վիճաբանութեան ենթարկի յաջորդ նստին մէջ։ 114ի դէմ 143 քուէով մերժուեցաւ այս առաջարկ։ Թաաֆֆէ կոմսին պատասխանն առ Պ. ֆոն Փլէնէր որոշուած էր նախարարական խորհրդի մը մէջ, որ նախընթաց կիւրակին գումարեցաւ Հոֆպուրկի կայսերական պալատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Ֆրանց Յովսէփ Կայսեր։ Բացառապէս դժուարին խնդրոց մէջ միայն Կայսրը կը նախագահէ իւր Նախարարաց խորհրդին, քանի որ իւր միակ որդւոյն մահէն ի վեր չատ սրտաբեկ է։ Այս նախարարական խորհրդի մէջ, Թայմզին Վիեննայի թղթակցին տեղեկութեանց նայելով, Կայսեր ի Փրակա թագադրութեան խնդրոյն վրայ ընդարձակօրէն խօսուեցաւ։ Կայսրը նախ բան չըսաւ։ Թող տուաւ որ նախարարք առ մի իւրենց կարծիքն յայտնեն, յետ որոյ յայտարարեց թէ արդի պարագայից մէջ լաւագոյն կը համարի անվթար պահել Սահմանադրութիւնը։ Ժամանակ մը կրնայ գալ որ ինք թագ դնէ ի Փրակա եւ այսպէս Պոհեմիոյ վաղեմի թագաւորութիւնը վերահաստատէ՝ առանց յարուցանելու սահմանադրական խնդիրներ, որոց վերայ Տէրութեան հունգարական մասին կարծիքն հարցունել պէտք կը լինի, բայց այդ ժամանակ եկած չէ դեռ։ Կայսրն յաւելց նաեւ որ Տքթ. Կրէկրի եւ անոր հետեւող երիտասարդ չեխ կուսակցութեան արտայայտած ինքնօրէնական զգացմունք դեռ եւս Պոհեմիոյ բնակչաց մեծամասնութեան զգացմունք չեն կրնար նկատուիլ։

Այսպէս, պոհեմական ինքնավարութեան եւ թագաւորութեան խնդիրը պարզապէս յետաձգուած է, որով չեխ կուսակցութիւնը, մանաւանդ երիտասարդ չեխ կուսակցութիւնը կը քաջալերուի իւր ջանքերը կրկնապատկել, միջոցներ եւս առաւել պատրաստելու եւ Կառավարութեան վրայ բարոյական ճնշում ի գործ դնելու համար։ Բայց այս սպասողական վիճակի մէջ, գերման երեսփոխանք պէտք չեն ունենար Աւստրիոյ Խորհրդարանէն առնել քաշելու, որպէս Պոհեմիոյ Նահանգային Ժողովոյն գերման երեսփոխանք ըրած են։ Ինչպէս կարի հաւանական կը համարէինք, Թաաֆֆէ կոմս այս անգամ եւս յաջող կերպիւ կ'ելնէ խնդրոյն մէջէն, եւ Նախարարական տագնապին առաջքը կ'առնուի։ Կրնանք յարել թէ Թաաֆֆէ կոմսին Նախարարութիւնը ճշգրիտ պատկերն է աւստրեան Տէրութեան։ Նոր ոյժ չստանար, չամփոփուիր, բայց նաեւ չի քայքայիր։

ՔՐՈՆԻՆԻ ԴԱՏՆ Ճ'ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկայի Նահանգաց ամենայն եւ ի մասնաւորի Չիքակոյի (Իլլինոյս) Նահանգին մէջ, երդուեալք ո՛չ միայն կը վճռեն ամբաստանելոց անմեղութիւնը կամ յանցապարտութիւնն, այլ եւ՝ երբ յանցաւոր դատեն՝ կ'որոշեն տրուելիք պատիժն ալ։ Այսպէս ըրին Չիքակոյի երդուեալք Տքթ. Քրոնինի մարդասպաններուն նկատմամբ։ Երկոտասան երդուելոց մին աւելի անպարտ արձակման կողմն էր, միւս տասն եւ մէկ երդուեալք թէ՛ դատապարտելու եւ թէ ի կախաղան հանելու կուսակից էին։ Վերջապէս երբեւ իրաւախոհութիւն կը համաձայնին երեք գլխաւոր յանցապարտները ցկեանս բանտարկութեան դատապարտել։

Ատեանն եւ ունկնդիրք անհամբեր կը սպասէին երդուելոց վճռոյն։ Ասոնց խորհրդակցութիւնք խիստ երկար տեւած էին արդէն։ Երբ երդուեալք իրենց վճիռն արտասանեցին, ամբաստանելոց գլխաւոր պաշտպանը՝ Պ. Ֆորէսթ՝ պահանջեց որ երդուեալք մի առ մի քուէ տան հրապարակաւ։ Ատեանին քարտուղարն հարցուց ի վերջոյ. «Ա՞յս է ձեր վճիռն»։ Ամէնքը մէկէն «Այո» պատասխանեցին։ Քուլին, Օ'Սիւլլիվան եւ Պըրք, իրենց իբրեւ մահապարտ ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուելն իմանալով, մեռելի կերպարանք առին։ Քանզի որ իբրեւ մեղսակից եւամեայ բանտարկութեան դատապարտուած էր՝ յանկարծ ոտք ելաւ, յետոյ գլուխը կախած ինկաւ նստարանին վրայ, եւ յորդ արտասուք թափել սկսաւ։ Իսկ Ֆէնեանց Ընկերութեան 20րդ բանակետղոյն պետ Պէկի դէմքը լուսին պէս պայծառացաւ։ Երդուեալք իրենց վճիռը վերջնապէս արտասանելէն յետոյ, Պէկ անոնց մօտ երթալով, գլխաւոր երդուելոյն ձեռքը թօթուեց, եւ ըսաւ. «Տեա՛րք, շնորհակալ եմ ձեզ։ Կը «յուսամ որ ապագային պիտի հաստա«տէ ձեր դատաստանն իմ վրայ, եւ «երբեք չպիտի ցաւիք այս աչքելի «ամբաստանութենէն զիս անմեղ հա«նելնուդ համար»։ Այս յայտարարութեան հանդիսաւոր լռութիւն մը յաջորդեց, զոր կը խզէր միայն Քուլէնի հեծկլտանքը։ Սա աղաղակեց պահ մը. «Աստուա՛ծ գիտէ որ անմեղ եմ։ Ես այդ գիշեր Լէքվիւ չէի բնաւ»։ Օ'Սիւլլիվան, Չիքակոյի սառոյցի վաճառականն եւ դժբախտ Տքթ. Քրոնինի գլխաւոր հակառակորդն, իւր վշտին սաստկութենէն լացաւ պահ մը, բայց ինքզինք գտաւ քիչ ետքը։ Դատապարտեալք Չիքակօ քաղաքին մօտ բանտ մը փոխադրեցան, սպասելով երկրորդ դատաստանի մը, զոր իրենց պաշտպանք պահանջեցին դատարանէն։ Ցունուար 13ին այս փաստաբանք եւ պետական փաստաբանք դատարանին առջեւ պիտի վիճաբանին այն խնդրոյ վրայ թէ տեղի կա՞յ նոր դատավարութեան մը։

* *

Ամերիկայի գլխաւոր լրագիրք գոհ չեն երդուելոց վճռէն, զոր մեղմ կը գտնեն, հաւաստելով թէ բոլոր այն փաստերը եւքը զորս պետական փաստաբանք ի մէջ բերին, ամբաստանելոց մեղապարտութիւնն անհերքելի էր, եւ հետեւապէս ի կախաղան պէտք էր հանուէին։

Լոնտոնի լրագիրք կ'ըսեն թէ Տքթ. Քրոնին որ բռնամահ կորաւ՝ քաղաքական արժանեօք իւր հակառակորդներէն եւ սպանիչներէն գերազանց մէկը չէր։ Որովհետեւ Տքթ. Քրոնին եւս, իւր հակառակորդաց պէս, համամիտ էր Անգլիոյ մէջ կարգ մը աչքելի ոճիրներ գործել տալու՝ Մեծն Բրիտանիան ահաբեկելու համար, յօգուտ իռլանտական դատին։ Տքթ. Քրոնին կը գտնուէր միայն թէ քաղաքական ոճիրներ գործելու սահմանուած գումարներն երեք գլխաւոր Ֆէնեանք տարբեր նպատակներու կը գործածէին, եւ իրենց եղեռնական խորհուրդներն ի գործ դնելու համար յԱնգլիա ղրկուած մարդիկ առանց դրամի եւ անպաշտպան կը թողուէին, մինչեւ իսկ անգլիական ոստիկանութեան կը մատնէին, որպէս զի քաղաքական ոճրագործութեան յատկացեալ գումարներն այս երեք գլխաւոր Ֆէնեանք իրենց կոկորդը կարենան անցունել։ Այս պատճառաւ Տքթ. Քրոնին իրենց մահացու թշնամի ըրած էր երեք Ֆէնեանապետներն, եւ անոնց սատանայական չարահնարութեան զոհ գնաց, ինչպէս չատ մը անմեղ Անգլիացիներ զոհ պիտի երթային եթէ Տքթ. Քրոնինի գաղափարք ի գործ դրուէին ճշգիւ։

Ամերիկեան լրագիրք մանաւորապէս ծանրակշիռ կը գտնեն Քուլինի ոճիրն, որ Չիքակոյի ոստիկանապետն էր, եւ միանգամայն Ֆէնեանութեան ընկեր գոլով, Տքթ. Քրոնինի սպանման որոշողներուն խոստացած էր ամեն դիւրութիւն ընծայել։ Եւ հետեւապէս, Տքթ. Քրոնինի սպանման դէպքը պէտք եղած ոստիկանական զգուշութիւնները զանց ընելէն զատ, նորա մահէն անմիջապէս ետքը զրոյց հանած էր թէ «Տքթ. Քրոնին ի Քանատա անհետացած է», եւ ուրիշ կերպերով ալ արդարութեան առջեւ պատուար քաշած էր, բայց ի զուր. զի մէկ քանի օր ետքը դիակն իսկ երեւան ելաւ այն տան մօտ ուր տեղի ունեցած էր ոճիրը։

Ի ՓԱՐԻԶ

Տարօրինակ ոճիր մը այս պահուս հասարակաց միտքը կը զբաղեցնէ ի Փարիզ։ Սէնի կառավարչական ապարանքին մէջ գաւառային գործոց գլխաւորին անօրէն Պ. Ռու դեկտ. 18ին սպանեալ գտնուեցաւ իւր պաշտօնատանն մէջ։ Թիկնաթոռի մը վրայ նստած էր, եւ իւր ոտքը կը տաքցնէր, երբ դուռը զարնուեցաւ։ «Մտէք» ըսաւ Պ. Ռու։ Եւ ահա ներս մտաւ Պ. Ժօրժ Ռէկատ, իւր քարտուղարներէն մին, որ ըմբռնուեցաւ մը երեսն կեալ ըրաւ իւր վրայ։ Պ. Ռու գանկէն զարնուելով, քառորդէ մը նորա հոգին աւանդեց։ Պայթիւնը լսելով սպասաւոր մանչ մը ներս մտաւ, եւ բռնեց մարդասպանը, որ դիմակ մ'եւս արձակեց ի դուրս։ Մանչուն աղաղակներուն վրայ ուրիշ պաշտօնեայք հասան, եւ ոստիկանութեան յանձնեցին չարագործը։ Սա 29 տարեկան է, եւ չատ յարգի ընտանիքի մը կը վերաբերի։ Փաստաբանութեան վկայական ունի, եւ 1886ին քաղաքային պաշտօնի մէջ մտած է։ Բայց ինչ գործի մէջ որ դրին զինքը, դժգոհ ըրաւ իւր մեծերն, եւ միայն Պ. Ռու, որ ընտանեաց բարեկամն էր, կը չարունակէր պաշտպանել զինքը, եւ գանգատողներուն կ'ըսէր թէ «քիչ մը համբերենք, խեղճը գլուխը կուգայ քիչ քիչ»։ Բայց Ռէկատ միշտ դժգոհ էր իւր գործէն, եւ յաճախ գանգատագիրներ կը ղրկէր առ Պ. Ռու, որուն անհամեստ պատասխաններէն վշտանալով, վրէժ կալաւ։ Այս երիտասարդ իւր ընկերաց հետ չատ լաւ էր, բայց կանոնաւոր աչխատութեան եւ կարգապահութեան չէր գար։ Հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըսաւ թէ իւր գանգատաց ուժը երեք նամակի մը մէջ յայտնուած են։ Նամակը կարդացուեցաւ, եւ բանդագուշանաց հիւսք մ'էր։ Կը կարծուի թէ խելագար է, եւ ըստ այնմ կը քննուի։ Իսկ Պ. Ռու 45 տարեկան էր, վարչապետ իրաւագիտութեան եւ Պատուոյ Լէգէոնի ասպետ։ Շատ կարող մարդ մ'էր եւ պատուական բնաւորութիւն մ'ունէր։

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ՋՐԱՆՑԻՆ ՁԱԽՈՂՈՒՄԸ

Փանամայի Ջրանցքին պարգեւատոր պարտատոմսերուն վճարման անկարողութեան քաշուելուն առթիւ, հաշուեյարդար Պ. Պրինէ յայտարարեց թէ չարժիլ մը յաջող քննիչ մասնաժողով մը Փանամայի պարտուոց երթալու համար ճամբայ ելած է, եւ եթէ նորա տեղեկագիր նպաստաւոր լինի, ինք պիտի ջանայ Ֆրանսայի մէջ գտնել հարկաւոր դրամը՝ Ջրանցքին չինութիւնն ամբողջացնելու համար։ Եթէ պէտք եղած դրամը չկարենայ Ֆրանսայի մէջ գտնել, օտար ազգաց պիտի դիմէ։ Անգլիական եւ ամերիկեան լրագիրք բոլորովին անյոյս կը նկատեն Փանամայի Ջրանցքին բացումն արդի պայմանաց մէջ եւ ի ձեռն ֆրանսական ընկերութեան։

Պ. ՍԹԷՆԼԻ ԵՒ ԷՄԻՆ ՓԱՇԱ

Մինչ Էմին փաշա իւր աղետալի անկմամբ ստացած վէրքերէն կը տառապի դեռ եւս, եւ իւր առողջութեան վրայ հակասական լուրեր կուգան, Պ. Սթէնլի խնճոյքէ ի խնճոյք կը վազէ Զանզիպարի մէջ, սպասելով այն աւելի խրախոյս երեկոյթներուն որք ի պատիւ իրեն պիտի տրուին ի Լոնտոն, ի Պրիւքսէլ եւ ի Պերլին։ Ի Զանզիպար նոր բանախօսութեամբ մը, Պ. Սթէնլի ջերմապէս ներբողեց իւր զանզիպարցի հետեւորդները, զինուորներն ու բեռնակիրներն, որք մեծաւ անձնուիրութեամբ եւ քաջասրտութեամբ կատարած են իրենց պաշտօն։ Պ. Սթէնլի պատմեց թէ Քոնկոյի անհուն անտառներուն մէջ պահ մը չատ դառնութեան տագնապ մը անցուց կարաւանն, որ ամբողջովին սովամահ կորսնելու դատապարտուած էր, բայց Զանզիպարցիք, թէեւ իրենք եւս անօթի, ուտելի խոտեր ժողվելէն անդէն ասոնց, եւ Եւրոպացիները կենդանի պահեցին, եւ մինչեւ որ Եւրոպացիք չուտէին եւ քիչ չատ չյագենային՝ իրենք Զանզիպարցիք բերաննին բան չէին դներ։

Զանզիպարի անգլիական հպատակ հնդիկ հասարակութիւնը մեծ ժողով մ'ընելով, արծաթեայ սափորի մէջ դրուած ուղերձ մը մատուցին առ Պ. Սթէնլի, գովելով նորա կորովալից ջանադրութիւնը՝ կեդրոնական Ափրիկէն վաճառականութեան առջեւ բանալու համար։ Պ. Սթէնլի յայտարարեց թէ մեծ յոյս ունի որ ի մօտոյ նշանաւոր զարգացում պիտի ընդունի Արեւելեան Ափրիկէի անգլիական ընկերութիւնն, եւ առաջարկեց Վիքթորիա Նիանզա լճին երկաթուղիով կապել Անգլիացւոց ձեռքը գտնուող Մոմպասայի նաւահանգստին հետ, քանի որ չրջակայ երկիրք խիստ բազմամարդութիւն մ'ունին, չատ բարեբեր են, եւ ընդարձակ ասպարէզ կ'ընծայեն եւրոպեան առեւտրագործութեան առջեւ։

—Հաղարապետ Վիսման 10,000 ռուբլի (իբր 1,000 ոսկի) պարգեւ տրուաւ Պուշիրի հրոսապետն իրեն յանձնող բնիկ ցեղին։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Լոնտոն, 21 դեկտ.— Լորտ Սալզպըրի Լիզպոնի անգլիական դեսպանին միջոցաւ փորթուկեզ կառավարութեան ներկայացնել տուաւ ծանուցագիր մը, որով կը բողոքէ Հարաւային Ափրիկէի մէջ փորթուկեզ գործակալաց քմահաճ ապարկներուն դէմ։ Լորտ Սալզպըրիի ծանուցագիրն ազդուապէս խմբագրուած է, բայց ո՛չ եւ է սպառնալիք չի պարունակեր։

—Պերլին, 21.— Կայսրն որ պաղառած էր, հիմակ աւելի աղէկ է, եւ քանի մը ժամ կրցաւ անկողնէն ելնել։

—Փարիզ, 21.—Սէն-Սիրի զինուորական վարժարանը փակեցաւ մինչեւ յունուար 3 տանկի պատճառաւ։ (Եւրոպայէն եկած հեռագիրք եւ լրագիրք Ինֆլուէնցա կ'ըսեն միայն. բայց քանի որ բժիշկները կը յայտարարեն թէ այժմ Եւրոպայի մէջ տիրող հիւանդութիւնը վերջերս Կ. Պոլսոյ մէջ ճարակող տանկէն տարբեր բան մը չէ, աւելորդ կը դատենք նորանոր բառերու գործածմամբ ընթերցողաց միտքը չփոթել։)

—Փեշթ, 21.—Վիեննայի եւ Փեշթի հեռաձայնի թելերուն միացմամբ կատարուած փորձերը չատ գոհացուցիչ արդիւնք տուին։ Կանոնաւոր հաղորդակցութիւնք նոր տարւոյն հետ պիտի սկսին։

—Փեշթ, 21.—Գերմանական թատրոնն ամբողջովին հրոյ ճարակ եղաւ։ Անձի կորուստ չկայ։

—Վիեննա, 20.—Աւստրիոյ Խորհրդարանն իւր նստաշրջանը դադրեցուց Ս. Ծննդեան տօներուն առթիւ։

—Փեթերսպուրկ, 21.— Գաւժամանդ Ջարեւիչին տօնախմբութիւնն այսօր մեծաւ հանդիսաւորութեամբ կատարեցաւ։ Ջարն այս առթիւ Պուլղարի Խոշալնեալ Հեքիմանի կամ Աթմանի (պետ) տիտղոսը տուաւ Մեծ-Դուքսին, եւ յայտարարութիւն մ'ուղղելով յիշեալ զօրաց, փառաւորեց անոնց անցեալը։

—Փեթերսպուրկ, 22.—Կայսերական Ուքազ մը ելմտական նախարարին պաշտօն կուտայ 18 միլիոն ռուբլի գանձատան ջնջել։ 1888 տարւոյ հասութից յաւելուածէն (31 միլիոն ռուբլի) եօթն միլիոնը պիտի գործածուին հանրային պարտուց գլխամասին վճարման, 23 միլիոն ռուբլին ալ երկաթուղեաց եւ նաւահանգստաց նորոգման եւ բարւոքման ծախուց։

—Հռոմ, 21.—Երեսփ. Ժողովն հաւանեցաւ Ֆրանսայի դէմ ի կիր առնուած սակերական բացառիկ մաքսերուն ջնջման, եւ իւր նիստերն յետաձգեց մինչեւ 20 յունուար։

—Շանկհայ 19.—Շանկհայ Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի մէջ երկաթուղիներ չինելու համար կազմուած բոլոր ծրագիրք անսահման կերպիւ յետաձգուած են, որովհետեւ չինա-

---

—)(31)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԵՌԹՌՈՒԻՏ

Անտրէ կը հարցունէր իրեն.

—Մայրիկը մեկտեղ չէ՞ք բերեր, հայրիկ.

—Մայրդ դեռ երկար ժամանակ բացակայ պիտի մնայ, տղաս։

Ստիպեալ էր ստե՛լ։ Եւ ի՛նչ ստութիւն։

Նօէլ կը յարէր.

—Մայրիկս ինչո՞ւ հոս չէ։

Այս վերջնոյն չէր պատասխաներ ի սկզբան։ Իր հակառակութիւնը մնացած էր, հակառակ անցած դարձածներուն։ Եթէ ինքզինքը պատասխանատու կը կարծէր տանը մէջ պատահած բոլոր դժբաղդութեանց, այդ պատասխանատուութեան մէկ բաժինը մանկանը վրայ կը թողուր։

Այսպէս պիտի անցէին շաբաթներն, ամիսներն ու տարիները։

Ի՞նչ եղած էր Ֆէրնանտ։

Այն վայրկենին երբ Սէնի մէջ կը նետուէր, նաւավար մը որ իր ծխափողը կը ծխէր, նաւուն զեկին դէմ նստած, նշմարած էր զինքը։

Քանի մը վայրկեանէ հետէ արդէն այդ մարդ աչօք անոր կը հետեւէր հետաքրքրութեամբ։ Ֆէրնանտի շարժուածքը տարօրինակ կ'երեւէր նմա, եւ նաւավարն, երեսնամեայ հուժկու մարդ մը՝ Նիքըլէ անուն՝ ինքնիրեն ըսած էր, ծխախոտի երկու ծուխ արձակելով.

—Այս կինը խմած կ'երեւայ։

Բերանը բացած էր, անոր պոռալու համար.

—Հէ՜, կնիկ, սիրահարիդ վրա՞յ կ'երթաս։

Ցանկարծ կինն աներեւոյթ եղաւ իր տեսութենէն. սակայն ջուրը թեթեւապէս կը ծփծփար գետեզրին մօտ։

—Վա՜յ թշուառական, մռմռաց Նիքըլէ, խաբուեր եմ. գինով չէ եղեր, ինքզինքն սպաննել կ'ուզեր։

Ծխափողը նաւուն եզրը դրաւ, առանց աճապարելու, հանեց բաճկոնակը, տաբատն ու չապիկն, եւ մէկերը միայն պահելով, զորս երկար կ'ըլլար քակել, պաղ ջուրին մէջ նետուեցաւ։

Իր գլուխն վերեւ, ինչպէս պահ մը առաջ Ֆէրնանտի գլուխն վերեւ, գետը վերստացած էր իր խաղաղիկ երեւոյթը։

Ո՛չ մէկ վկայ կար անձնուիրութեան եւ արիասրտութեան այս տեսարանին։ Նիքըլէ ջուրին տակ կը մնար։ Երեւան չէր ելլեր։ Արդեօք ցուրտին յանկարծական ազդեցութենէն արիւնը մարմնոյն մէկ կո՞ղմն հաւաքուած էր եւ խեղճ մարդը պիտի մեռնէ՞ր, զոհ երթալով իր քաջութեան…։ Ո՛չ։

Գլուխ մը երեւցաւ նաւուն առաջակողմէն. յետոյ երկու բազուկներ։ Ինքն էր, բայց առանձին։ Շունչ առնելու համար վեր ելած էր։ Նաւուն կողին կառչուած մակոյկէ մը կախուելով, հանգիստ առաւ։

—Կրակին քով աւելի աղէկ է, մռմռաց։

Բայց վերստին ջուրը նետուեցաւ։ Երկար երկվայրկեաններ սահեցան դարձեալ։ Երկրորդ անգամ ըլլալով գետին երեսն ելաւ. միշտ առանձին էր։ Ֆէրնանտը չէր գտած։

—Անգամ մըն ալ պիտի փորձեմ, ըսաւ, բայց այս վերջինն է։

Եւ աներեւոյթ եղաւ։

Երբ վեր ելաւ, անկենդան մարմին մը կը քաշէր մազերէն։ Ֆէրնանտն էր։ Մակոյկին մօտ հասաւ, եւ առանց բաժնուելու խեղդուած կինէն, գլուխը ջրէն դուրս, յաջողեցաւ հոն մտնել, յետոյ իր հուժկու բազուկներով վեր վերցուց ու ներս առաւ հեգ կինը որ տղու մը ծանրութիւնն իսկ չունէր։

Մակոյկն իր նաւուն կապուած էր։ Ջուանը քաշեց, նաւուն մօտեցաւ, նախ հոն դրաւ իր փրկած կինը, յետոյ իր կարգին ինքն ալ ներս մտաւ։

—Հիմակ, ըսաւ քաջ մարդը, հագուինք։ Այս սաստիկ ցուրտին դժուար է մերկ մնալ։

Հագուած միջոցին ոտքի երկու երեք հարուած իջաւ նաւուն միջնորմը գրաւող խցիկին։

Կանացի ձայն մը պատասխանեց խուցէն.

—Դո՞ւն ես, Նիքըլէ։

—Այո՛։

—Ի՞նչ կ'ուզես։ Ինչո՞ւ չես պառկիր։

—Վե՛ր ելիր… նոր բան կայ։

Քանի մը վայրկեան սահեցան, յետոյ գեղեցիկ եւ հուժկու կին մը, Նիքըլէի կինը, երեւցաւ կամրջակին վրայ։

Կինը խոյն նշմարեց գետինը տարածուած մարմինը։

—Տէ՛ր Աստուած, աս ի՞նչ է։

Նիքըլէ երկու բառով պատմեց։

—Բայց թերեւս մեռա՛ծ է։ աճապարենք։

Նիքըլէ բազկացը մէջ առաւ Ֆէրնանտը եւ խցիկն իջեցնելով, պառկեցուց տաք անկողնոյն մէջ ուսկից նոր ելած էր իր կին։

Երկուքն ալ լաւ գիտէին թէ այսպիսի պարագայից մէջ ի՛նչ դարման հասցունելու է խեղդուողներուն։

Կինը ճրագ մը վառեց։

Եւ երկուքը մէկանց չկրցան զարմացման եւ ահաբեկման ճիչ մը զսպել ի տես Ֆէրնանտի։

Սէնի հոսանքը մանկամարդ կինը մղած էր նաւերուն տակ որոց հինգ վեցը քարափին երկայնութեամբ կապուած էին։ Մէկէն դէպի միւսը նետուած էր, եւ նաւերը ճեղքած էին իր դէմքը, մորթը սկրթելով, այնպէս որ այդ ողորմելի գլուխն արիւնոտ բաց վէրք մը դարձած էր, որուն տեսքը սոսկում կ'ազդէր։

—Ի՛նչ վիճակի մէջ է, մռմռեց նաւավարին կինը։

—Շիտակը, վրայ բերաւ մարդը, դժուար է որոշել թէ արկածը պատահելէն առաջ մարդուս խելքը գլուխն առնելու չափ գեղեցի՞կ էր թէ չէ վախ ազդելու չափ տգեղ։ Ինքն անգամ չպիտի ճանչնար ինքզինքը։

Նաւավարը գնաց ծխափողը փնտռել, պարպեց զայն, խնամով փչեց խողովակին մէջ եւ յետոյ նորէն լեցուց։

Եւ փիլիսոփայաբար, իբր թէ փոքր գործ մը կատարած չըլլար քանի մը վայրկեան առաջ, սկսաւ ծխել, դիտելով իր կինն որ ծովէն հանուած կնոջ չուրջը կ'երթեւեկէր։

—Ինծի նայէ՛, ըսաւ նաւավարին կինը, պարգեւ ստանալու պիտի երթա՞ս։

—Չէ, պատասխանեց մարդը նեղսրտութեամբ։ Իրենց ըլլայ տուած պարգեւնին։ Քանի մը ֆրանքի համար տեղէս չեմ չարժիր. լաւագոյն կը սեպեմ բան մը չառնուլ։

—Իրաւունք ունիս, մա՛րդ։ Սա ալ կայ որ բարի գործ մը ընելով անձնական գոհունակութիւն մը կը զգանք։ Բայց կրնար ըլլալ նաեւ որ ողջ վեր չելլայիր ջրէն։

—Այո՛, սառեր էի։

Կինը գրեթէ արտասուալից աչօք երկանը երեսը կը նայէր։ Այդ ազնիւ անձինք ճշմարտապէս կը սիրէին զիրար եւ կինը իր մտքէն անցած ամեն մտածումները չէր ըսեր։ Ֆէրնանտին դարձուցած էր իր բոլոր ուշադրութիւնը։

—Ինծի նայէ՛, մարդ, ըսաւ կինը. դուն վեր ելի՛ր։ Ես առիկայ պիտի հանուեցունեմ, եւ քու ներկայութեանդ կը քաշուիմ։

—Ինչպէս որ կ'ուզես։

Եւ մարդը վեր ելաւ, ու գնաց նստիլ ղեկին քով։

Հազիւ հինգ վայրկեան անցած էր, երբ լսեց որ կինը կը պոռար վարէն.

—Նիքըլէ՛, խելքը գլուխը կուգայ։

—Աւելի լա՛ւ. մարդս միշտ հաճոյք մը կ'զգայ իմանալով որ ժամանակը պարապ տեղը չէ վատնած։

Բայց տեղէն չչարժեցաւ։ Ծխափողը չէր սպառած տակաւին։ Կրակը մարելէն յետոյ միայն վար իջաւ։

—Կրնաս գալ, ըսաւ կինն, անպատեհութիւն չկայ։

Ֆէրնանտ հանուեցուցած էր, իր չապիկներէ մին հագցուցած էր անոր, եւ փոխելէ յետոյ սաւաններն որք թրջած էին, անկողնոյն մէջ պառկեցուցած էր զայն։

Եւ արդարեւ Ֆէրնանտ կեանք կը վերըստանար։

Նաւավարին կինը գոլ ջուր սրսկած էր անոր երեսին։ Այժմ, այլ եւս արիւն չէր հոսեր։ Սակայն ցաւերը սաստիկ ըլլալու էին, վասն զի բառ մը չէր արտասաներ եւ աչքերը գոց կը պահէր։ Քանի մը հեծկլտանք միայն կ'ելնէին կուրծքէն, իր ցաւերը մատնելով։

—Տիկին, կ'ըսէր նաւավարին կինը, ալ վտանգ չկայ։ Ապահով եղիր։ Բարի մարդոց քով կը գտնուիք որք կրցածնուն չափ պիտի խնամեն ձեզի։

(Շարունակելի)

ցի ժողովուրդը չախորժիր այս տեսակ նորութիւններէ։

—Սոֆիա, 21. —Կարգադրութիւն մը կնքուեցաւ ընդ մէջ պուլկար կառավարութեան և միացման գծերու ընկերութեան պատուիրակ Պ. Նոպլէի, Վաքարէլ-Պելլովայի երկաթուղեաց միացման գծին Պուլկարիոյ հաշուոյն գնման համար։ Բիլօնէթի վրայ 150,000 Ֆր. որոշուեցաւ, որ գանձատոմսերով պիտի վճարուի տասն տարւոյ մէջ։ — (Լ. Հէրըլտ կ'ըսէ թէ բանակցութիւնք չեն վերջացած դեռ։)

—Պելկրատի մէջ ևս երևցած է Տանկը կամ Ինֆլուէնցան, և կ'երևի թէ պալքանեան թերակղզւոյն մէջ պիտի ծաւալի, և կարելի է այն կողմէն վերստին պատուէ զմեզ իւր նեղացուցիչ այցելութեամբ։

—Խօսք կայ թէ Լորտ Հարթինթըն, Միութենական Ազատականաց պետը, պիտի անդամակցի Լորտ Սալզպըրի նախարարութեան, որ այսու մեծ ոյժ պիտի ստանայ։ Լորտ Հարթինթըն Պ. Սմիթի տեղ Գանձարանի առաջին Լորտ պիտի անուանի և Երեսփ. Ժողովոյ վարիչ, և Պ. Սմիթ Լորտութեան աստիճան ընդունելով պիտի անդամակցի Լորտերու Ժողովոյն։ Խորհրդարանական աւանդութիւնը կը պահանջէր որ ելմտական նախարարը՝ Պ. Կօշըն՝ կոչուէր Երեսփ. Ժողովոյ վարիչի պաշտօնին, բայց Պ. Կօշըն՝ իբրև ազատական՝ Պահպանողականաց մէկ մեծ մասին հաճոյ չէ, մինչ Լորտ Հարթինթընի ազատականութիւնն իւր ազնուականութեամբ չափաւորեալ կը համարուի։

ՀԱՄԱԿՐԵԼԻ ԽԵԼԱԳԱՐՈՒՀԻ ՄԸ

Թովմա Աւէթարի հռչակաւոր հեղինակուհին՝ Տիկին Պիչըր Ստօվ՝ խելագարեցաւ։ Մի քանի օր առաջ զինք գտան Քոնէքթիքըթի Հարթֆորտ քաղաքին փողոցի մը մէջ, ուր սաղմոսներ կ'երգէր կարգ մը ստահակ տղայոց առջև, որք կը քարկոծէին զինք։ Անմիջապէս ապահով տեղ մը տարուեցաւ և հսկողութեան ներքև դրուեցաւ, և կատարուած քննութիւններէն դժբախտաբար բացայայտ երևեցաւ թէ խելքը կորուսած է։ Այս կինն էր, ինչպէս կը յիշուի, որ իւր հռչակաւոր երկասիրութեամբ ամենէն աւելի արծարծեց Միացեալ Նահանգաց գերեաց ազատագրութեան խնդիրն և հզօրապէս նպաստեց յառաջ բերելու ազատագրութեան այն հոսանքն, որ Լինքըլն Նախագահին ձեռամբ այդ մեծ գործն ի գլուխ հանեց Հիւսիսայնոց և Հարաւայնոց պատերազմին առթիւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեանի։

Ժողովն, յետ ատենական գործողութեանց, վերջին անգամ ընթերցաւ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն և որոշեց երկրորդ անգամ ի նիստ գումարելով տալ առ այդ հարկ եղած վերջնական որոշումը։

Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, որ Շապին Գարահիսարի առաջնորդ ընտրուած էր, հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Էյուպի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդը խմբովին հրաժարած լինելով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Պալատու քարոզիչ Արժ. Վահան վարդապետ Յակոբեան անցեալ օր նոյն թաղը գնաց և հինգ հոգիէ բաղկացեալ նոր թաղական խորհուրդ մը կազմեց։

Շումնուի քահանայն Արժ. Տ. Խորէն Բիւչիւկեան, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ ըլլալով, դադրած էր քահանայագործութենէ, տեղւոյն բժշկաց խորհրդով մայրաքաղաքս եկաւ և դարմանուեցաւ։ Կրօնական Ժողովն, ըստ վկայագրի բժշկաց, թոյլ տուաւ նմա վերադառնալ իւր պաշտօնատեղին և վերսկսիլ իւր քահանայագործութեան պաշտօնը։

Ի շարս Գատը-գիւղի բարեգործական Ընկերութեան Պատ. անդամոց վրիպած էր մեզ երէկ յիշատակել նաև Դիմաքսեան Յարութիւն էֆէնտին որ իւր պաշտօնակցաց հաւասար եռանդեամբ մասնակցած է ներկայացման յաջողութեան։

Դարձեալ չէր յիշուած երէկ թէ Ընկերութիւնը փունջեր նուիրեց թաղին աղքատները խնամող երեք բժշկաց՝ Տօքթ. Յակոբեան, Նալպանդեան և Պալեան էֆէնտիներու։

Մանաւորապէս Տօքթ. Յակոբեան էֆէնտի 14 տարիէ ի վեր կը խնամէ թաղին ամեն աղքատ հիւանդներն օրինակելի անձնուիրութեամբ մը։

Դեղագործ Անդրանիկ էֆ. Չպուքճեանի մականունն երէկ Պօյաճեան տպուած էր սխալմամբ։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ
(Ֆրանսերէնէ Հայ-Աշխարհիկ)

Տպագրութիւն Գ. Պաղտատլեան

Այս գեղեցիկ գործ որ պտուղ է երկարամեայ աշխատութեանց և մանրամասն հետազօտութեանց, կը պարունակէ գիտական եւ արուեստական բառերու ճոխ հաւաքածոյ մը եւ Ֆրանսերէնի գրեթէ բոլոր ոճերն ու բառերը, Լիդրէի՝ այն փիլիսոփայ անմահ բառագրի՝ բացատրութեանց համաձայն, և առաւելութիւն մ'ալ ունի որ աշխարհիկ լեզուաւ շարադրուած է, ընտանի բառերը նոյն ոճով թարգմանուած կամ շտկուած և տաճկերէն բացատրութիւնք ալ ըստ տեղւոյն դրուած։

Այս բառարանս մէն մի Ֆրանսերէն բառի առջև, որոյ հայերէնը կը պակսէր, հոգ տարած է բուն համանշանակներ ցուցնել, մասամբ արդէն կերտուածները քննութեամբ ընդունելով, մասամբ հայ բառարանէ քաղմամբ և յարմարմամբ, (գաւառականներն ալ չմոռնալով) եւ մեծ մասամբ ինքն հնարելով կամ բարդելով հայ բառեր։

Հեղինակը կը կարծէ այսպիսի պարտք մը կատարելով թէ՛ իրական դիւրութիւն մ'ընծայած լինել թարգմանչաց եւ թէ՛ միանգամայն նպաստած լինել հայերէն լեզուի զարգացման։

Վերջապէս ընտիր, ճոխ, գործնական, գերազանցապէս օգտակար և հայ անուանի գրագէտներէ և բանասէրներէ գովեստիւք յիշուած երկ մ'է Ֆրանսահայ բառարանն Մեծ. Մեսրոպ էֆ. Նուպարեանի որ կոչուած է մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել առ հասարակ ամեն Ֆրանսերէն լեզուի սիրահարաց, եւ կը յանձնարարենք զայն ամէն ազգայնոց։

Իւր հսկայ գիրքին հակառակ ճոխ պարունակութիւն մ'ունի այն և այս կերպով ամենէ աժան բառագիրքն է հայ ազգի մէջ։ Բաժանորդ գրուելու յօժարող ազգայինք թէ՛ խրախուսած պիտի լինին բազմաշխատ եւ պիտանի գործ մը և թէ համեմատաբար դիւրագին բառարանի մ'ալ տէր պիտի լինին որուն գոհ պիտի մնան ամեն կերպիւ։

Բաժանորդագինն է, մինչև հրատարակման կէսը, 20 Ֆր. հրատարակութենէ վերջը գինը պիտի լինի 30 Ֆր. Թող ազգայինք փութան ուրեմն բաժանորդագրուիլ ի գրասենեակ Արևելքի ուսկից կրնան ստանալ նաև հետզհետէ հրատարակեալ թերթերն։

Հրատարակուեցաւ 23րդ թերթն որ կը հասնի մինչև Ephémère բառը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իւլյի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սէլանիկի մաքսային տնօրէն Ճէմալ պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Զէյթինէի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Լութֆի պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Ալի պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Թայաթ պէյի, Պոլսոյ առևտրական ծովային դատարանի անդամ Նուսրէթ պէյի, Բերայի պատժական ատենի քարտուղարներէն Ֆուատ պէյի, Դատական Նախարարութեան պաշտօնէից վիճակագրութեան տնօրէնի դիւանին գլ-տնօրէն Մազհար պէյի, Երկրագործական դպրատան Գաւթամանիի, Պոլսոյ ու Սարայ խանի ճիւղերու տնօրէն Հաֆըզ Թէվֆիք, Մէհմէտ, Նազիֆ ու Ֆուատ էֆէնտիներու և դիւանական հանգստեան թոշակի վարչութեան հաշուակալութեան քարտուղարներէն Մէհմէտ ու Իհսան էֆէնտիներու։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Զէյթինէի բարձրագոյն դատարանին Նախագահ Պ. Զէբուլիճի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Եանեայի զօրաբաժնին սպայակոյտի հազարապետ Մէհմէտ Ալի պէյի և Մուսուլի նահանգին Միւֆթի Մէհմէտ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գարատաղի արտաքին գործոց նախարարին քարտուղար Պ. Թամարի, Վոյդէրինի դայմագամ Շէրիֆ էֆէնտիի եւ Գոլաշինի դայմագամ Հաֆըզ Սալիհ էֆէնտիի։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է, իբրև ճանբու ծախք, գումար մը յատկացնել Սուրիոյ կուսակալ փոխճանեալ Նազիֆ փաշայի ընտանեաց, որք այժմ Դամասկոս կը գտնուին։

* * *

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է կայս. անձնական Գանձուն ծախուք կահաւորել Գասըմ-Փաշայի Բիյալէ-Փաշայի մզկիթն, որ արդէն նորոգուած էր նոյն Նախարարութեան ծախուք։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կայս. բժշկական ընկերութեան սովորական նիստը տեղի ունեցաւ ուրբաթ իրիկուն ի Բերա։ Նախորդ նստի ատենագրութեան ընթերցումէն ու վաւերացումէն յետոյ, ատեանը վերցաւ ի նշան սգոյ զոր կը պահէ ժողովն իւր անդամակիցներէն Տր. Սթամաթիատէսի, Տր. Տիամանտոպուլօի և Տր. Օրմանեանի մահուան պատճառաւ։

Յետոյ, գաղտնի նստի մէջ, ժողովն զբաղեցաւ ներքին խնդրով մը։

ՄԱՀ Պ. ԲԼԱՄԵՆՑԻ

Գարատաղի գործակատար Պ. Բլամենաձ կարճատեւ հիւանդութենէ մը յետոյ կիրակի գիշեր մեռաւ Եէնիքէօյի ծովեզերեայ ապարանքին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, Բանկալթիի ռուսական հիւանդանոցի մատրան մէջ։

Յուղարկաւորութեան ներկայ պիտի գտնուին Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին թարգմանները, Բերայի կառավարիչ Էմրուլլահ էֆէնտի, թաղապետութեան Զ. շրջանակի տնօրէն Պրլաք պէյ, օտար ներկայացուցչութեանց դեսպանք և առաջին թարգմանք, ամենքն ալ պաշտօնական համազգեստով։

Յուղարկաւորութեան նոյնպէս ներկայ պիտի գտնուին խարիճիյէի ու թաղապետութեանց բարապանք ինչպէս նաև ոստիկանք և ժանտարմաններ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԳԻԾԸ

Եւրոպացի դրամատէրց խումբ մը Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան դիմած է խնդրելով որ Մուտանիայէն ի Պրուսա երկաթուղի մը շինութեան ու շահագործման մենաշնորհ տրուի իրեն։

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Վերջին անգամ կատարուած մարդահամարին համաձայն՝ Պէյրութի նահանգին բնակչաց թիւը հասած է 520,442 հոգւոյ, որոց 50,146ը բուն իսկ Պէյրութ քաղաքին մէջ կը բնակին, իսկ մնացեալը նահանգին կուսակալութեան ներքև գտնուած գաւառներու մէջ։ Պէյրութի 50,146 բնակչաց 20,340ը կը կազմեն իսլամք, իսկ 29,806ը՝ զանազան ազգեր, որք են Յոյն, Հայ, Մարոնի, Հռոմէական, Հայ-Հռոմէական, Ասորի-Հռոմէական, Լատին, Բողոքական, Տիւրզի, Ղպտի և Հրեայ։

Պէյրութ քաղաքն օր աւուր կ'ընդարձակի և այս համեմատութեամբ բնակչաց թիւն ևս տակաւ կ'աւելնայ։ Տասը տարի առաջ բնակչաց թիւն հազիւ 25,000ի չափ էր, մինչդեռ այսօր կրկնապատկուած է և այս հաշուով կը յուսացուի թէ տասը տարի յետոյ հարիւր հազարի հասնի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՌԷԺԻՆ

Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, Ռէժիի տնօրէն Պ. Օպուասօ և Հանրային Պարտուց վարչութեան տնօրէն Պ. Բալյարտ երէկ Ռէժիի գործարանը գնացին ի Ճիպալի և այցելեցին ամեն կողմերը։

* * *

Ռէժիի բաժնետէրաց ընդհանուր ժողովոյ յառաջիկայ նիստին մէջ որ տեղի պիտի ունենայ յունուար 3/15ին, ի մէջ այլոց պիտի որոշուի բաժնետէրց տրուելիք շահաբաժինն, ինչպէս նաև վարչական կարգ մը բարենորոգումներ։

ԳԱՆՁՈՒՄՆ ՅԵՏՆԵԱԼ ՏՐՈՑ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է որոց որ անկ է հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ փութով հաւաքելու համար մայրաքաղաքիս յետնեալ կալուածատուրքերը։

ԽՈԶԿԱՂԻՆԻ ՏԱՍԱՆՈՐԴԸ

Ելմտական Նախարարութիւնն, ըստ որոշման Նախարարաց Խորհրդոյ, ծանուցած է ամեն կողմ թէ խոզկաղինի տասանորդի տուրքը մաքսատանց կողմէ պիտի գանձուի։ Նոյնպէս, երբ օտար երկիրներ ղրկուելիք խոզկաղիններու համար, վաճառականք յայտարարեն թէ տասանորդի տուրքը տեղւոյն մէջ վճարուած է, յայնժամ մաքսատունք պիտի քննեն տասանորդի տրոց ընկալագիրը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ամերիկեան դեսպան Պ. Սոլոմոն Հիրշ, որ արձակուրդով Եւրոպա կը գտնուի այս պահուս, մօտ օրէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բէշթայէն կը գրեն թէ հունգարական Ակադեմիան որոշեր է երեք անդամէ բաղկացեալ նոր պատուիրակութիւն մը ղրկել ի Կ. Պոլիս, դիւանական և գրական խուզարկութիւններ կատարելու համար։ Այս պատուիրակութեան անդամք են արևելագէտ Պ. Վամպէրի, Պ. Քալման Թալի և Տր. Փիւնօս։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Մայրաքաղաքիս Հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Մէգաքսաս Պէրլին փոխադրուած է նոյն պաշտօնով։ Պ. Մէգաքսաս ի մօտոյ կը մեկնի ընտանեօք։ Իր յաջորդը՝ Պ. Լօժէն Զօլօքօստաս՝ մայրաքաղաքս հասաւ երէկ։

ՔՕԼԵՐԱ

Երէկի Մօնիթէօռ, հրատարակելէ յետոյ Առողջապահական Վարչութեան ծանուցումն, կ'ըսէ թէ ըստ վերջին լրոց՝ քօլերայի դէպքեր կը պատահին միայն ի Բէյնիատով և թուրքեւպարսկական սահմանագլխոյն շրջակայքը։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Իզմիրի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Օսմ. կայս. Պանքայի տեղւոյն մասնաճիւղին հաշուեքննիչ Պ. Ժօրժ Ուիթ դեր-տնօրէն անուանուած է Պ. Ալֆրէտ Լափօրթի տեղ որ հրաժարեալ է։ Ըստ Էնթէկրիթէ, տակաւին վերջնապէս յայտնի չէ թէ ով պիտի ըլլայ այդ մասնաճիւղի տնօրէնը, Պ. Հէյնձ, որ հաւանաբար ուրիշ տեղ մը պաշտօնի կոչուի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս. հրամանաւ արքունի նաւարանին մէջ կազմել տրուող արհեստական վարժարանն կը յառաջդիմէ թէ՛ արհեստի եւ թէ գիտութեան մէջ։ Բաց ի այն մասէն, որ նաւաշինութիւն ուսած եւ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. Շէվքէթ-նիւմա զրահնաւին նաւաշինութեան կարգուած էր, կան նաև արհեստագէտ տղաքներ, որք նաւարանի գործարանաց մէջ կ'աշխատին և մեծ արդիւնքներ ցոյց կուտան։ Ասոնցմէ տասն եւ մէկ հոգի մեծ ճարտարութիւն ցոյց տուած են լուսանկարչութեան, գրաշարութեան և այլ այդ կարգի արհեստներու մէջ։ Վեհ. Սուլթանն ի վարձատրութիւն արհեստական չքանշաններ շնորհած է անոնց։

ԿԱՐՄՐԱԽՏ

Ստամպուլ ծանուցանելէ յետոյ թէ Բերայի ու Ղալաթիոյ հրեայ-գերմանացւոց վարժարանք փակուեր են կարմրախտին պատճառաւ, հրաւէր կը կարդայ միւս հաստատութեանց՝ հետևիլ այս դրուատելի օրինակին։

Նաւահանգստի աւստրիական պաշտօնեայ Պ. Իվանիչի կինը՝ տիկին Հէլէն՝ որ կարմրախտէ բռնուած իր զաւակը դարմանելու պահուն ինքն ալ բռնուած էր այդ հիւանդութենէն, հինգ օրուան մէջ մեռեր է։ Իսկ զաւակն աղէկցած է։

Խասգիւղի մէջ ալ կարմրախտի քանի մը դէպքեր պատահած են։

ԴԱՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մէհմէտ Բէհլիվանի երկրորդ դատավարութիւնը վաղը տեղի պիտի ունենայ Եղեռնադատ ատենին առջև։

—Եղեռնադատ ատեանը չորսական տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Միրտիչ և Նշան անուն երկու նաւավարներ որք կնոջ մը պատիւը բռնաբարած էին նաւակի մը մէջ։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Եօրկի անուն հելլենացի չարագործ մը, որ ի Գատըգիւղ տուն մը կողոպտել փորձած էր և չէր յաջողած։

Նոյն ատեանը վաղը պիտի զբաղի Պօլսոյ ապահովութեան Սնտուկի դատովն։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Յունական Թէթի շոգենաւն որ Անքիալօսէն (Սև ծով) աղ բեռցած ի Պոլիս կու գար, աներևոյթ եղած է։ Տասնմէկ օրէ ի վեր կատարուած խուզարկութիւնք ապարդիւն մնացած են։ Կը կարծուի թէ այդ շոգենաւ ընկղմած ըլլայ և նաւաստիներէն ոչ ոք ազատած։ Թէթին Ալեքսանդր Բարբոնս անուն մարդու մը կը պատկանէր։

Ալէքսանտրօ անուն առագաստաւոր նաւ, որ ցորեն բեռցած էր Իսմայիլիայէն Անտրոս երթալու համար, ամսոյս 6ի գիշերը փոթորկի բռնուելով, ընկղմեր է։ Նաւաստիք ազատ են։

Սպարապետի Դուռը վարձած է աւստրիական Մէթէօր շոգենաւն, որ այսօր Տէտէաղաճէն Մուտանիա պիտի փոխադրէ մաս մը արձակեալ զինուորներ։

—Զոնկուլտաքի կառավարչութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայք ղրկուած են Զոնկուլտա գաւառն, ուր ածխահանքերու տրոց առթիւ ինչ ինչ ըղձեմունք գործուած են։

—Տրապիզոնի Ֆայմէ գաւառակէն կը գրեն թէ Խուլուսի և Յուրսուն անուն երկու աւազակներ տեղւոյն կառավարութեան դիմելով հնազանդութիւն յայտնած են։

—Ձմեռն սկսած է Զմիւռնիոյ մէջ. Մօտակայ լեռներն արդէն ձիւնով ծածկուած են և հիւսիսային ցրտաշունչ հով մը կը փչէ։ Անցեալ հինգշաբթի օր մարդ մը սառած է ցուրտին սաստկութենէն։

—Ինտէփէնտանս Պէլժ լրագրոյ դեկտ. 11ի և Թիմս դեկտ. 13ի թիւերուն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Կոմս Վլատիմիր Ալէքսանտրովիչ Բօբլօֆսքի և ռուս հարիւրապետ Բրօքօրֆ մայրաքաղաքս եկան երէկ։

—Նոյնպէս երէկ մայրաքաղաքս եկաւ Իզմիրի Ամալթէա լրագրոյն տնօրէնը։

—Կայս. անձնապահ զօրաբանակին սպայակոյտի նախագահ Իզզէթ Ռիւշտի փաշա երէկ առաւօտ Սկիւպէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Մախսուսէի Շէրէֆ Րէսան շոգենաւն երէկ Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս բերաւ երկու հարիւր ութսունի չափ նոր զինուորներ։

—Հանրային պարտուց վարչութեան Կարնոյ տնօրէն Գրիգոր էֆէնտի երէկ մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով։

—Կայս. հրամանաւ, Միւլքիյէ վարժարանին շրջանաւարտներէն Հաֆըզ Րիզա էֆէնտի Այտընի կուսակալութեան մօտ պաշտօնի մը կոչուած է։

—Եգիպտոսի լրագրոց մէջ կը կարդանք թէ Համբարձում անուն հայ մը, որ իւր ընկերն սպաննած էր կանխամտածութեամբ, կախաղանի դատապարտուած է։ Սոյն վճռոյն հաղորդուած պահուն ոճրագործն սկսած է դառն քրքիջներ արձակել։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, չորեքշաբթի, 13/25 դեկտեմբեր, Լատինաց Ծնընդեան տօնին պատճառաւ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր, երկրորդ անգամ ներկայանալի։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔ

(LA VIE PARISIENNE)

Օբէրէթ չորս արարուածով

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ.

Կը ծանուցանի բաժնետէրաց թէ, վարչական խորհրդոյ որոշմամբ, մէն մի բաժնի թիւ 35 կտրօնին վրայ 25 ղրշ. տոկոս պիտի վճարուի Ընկերութեան Սնտուկէն։ Նոր ձեւով Պօրտըրօները պիտի ընդունուին ի ճշգրութիւն սկսեալ 1890 յունվար 2էն (Ռ. Ե.), ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ, ժամ. 2էն 4, և վճարմունք պիտի կատարուին ութ օր յետոյ։

Կ. Պոլիս, 23 դեկտ. 89

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՍԱՂՈՒՊԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 21, ամէն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, ըստ Եւրոպացւոց։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Պոլիս Պահճէ Գաբու, Ալիքեան դեղարան, ժամ 3էն 5 (Ռ. Ե.)։

ՏՐ. ՍԱՂՈՒՊԵԱՆ մասնաւորապէս կը դարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ մորթի եւ ծննդական գործարանաց վերաբերող ախտեր։ 917

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ-ՏԱՐԵՑՈՅՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Վասն 1890 տարւոյ

Հրատարակիչ՝ Ա. ՔՐԻՍՏԻՏԻՉ ԵՒ ԸՆԿ.

Բովանդակութիւն. Օրացոյց. — Պետութեանց գլուխները. — Կ. Պոլսոյ գլխաւոր յիշատակարանք, Վոսփորն, արուարձանները, կղզիները։ — Դեսպանատունք, սուրհանդակք, պարտէզք, թատրոնք, լրագիրք, զանազան հասցէներ։ Մանրավէպեր, գրական և գիտական յօդուածներ, աստի անտի, օգտակար ծանօթութիւնք, վիճակագիրք, զուարճալիք ևլն. ևլն։

Պատկերներ՝ Նաթալի Թագուհին, Գերմանիոյ կայսրն և կայսրուհին, Հօհենցոլլըրնեանց դամբարանը, Պ. Գառնօ, Պ. Էյֆէլ, կոմս Հէրպէրդ Ֆօն Պիզմարք, Պիզմարք իշխանին աշխատութեան սենեակը, Մենելիք Թագաւորը, Քրուփի գործարանը, Տիկին Սըվէրին, ևլն. ևլն։

Գինն է 2½ ղրշ.։ Գաւառաց համար, թղթատարութեան ծախքը վճարելու է։ — Ամենուրեք կը գտնուի։

ՏՕՔԹ. Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզու բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տօքթ. Ս. Արապեան իրեն մասնաւոր ճիւղ ընտրած է սրտի և կուրծքի հիւանդութիւնները։ Սոյն հիւանդութիւնները Բարիզ բրոֆէսօր Բօթէնի մասնաբաժնին մէջ մասնաւոր խնամքով ուսումնասիրած է և 12 տարիներէ հետէ յարատևաբար այդ հիւանդութեանց վրայ կ'աշխատի։

Այս հիւանդութեանց մասնաւոր ուսումը միւս հիւանդութեանց վրայ կատարեալ հմտութեան պէտք ունի և Տօքթ. բժիշկք գիտեն թէ երբեմն որչափ դժուար է անոնց սկզբնական պատճառները գտնել։

Ուստի կը յուսայ թէ դժուարակնճիռ պարագայից մէջ Տրք. բժիշկք իրեն խորհրդակցութեան ալ դիմել պիտի բարեհաճին։

Գիւղաբնակ յաճախորդաց դիւրութեան համար երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 8էն 10ը կամուրջի դիմաց Բիւչիւկեան դեղարանը պիտի գտնուի, Պոլսաբնակ յաճախորդաց համար Մուսալլա ճամբան յատուկ տուն վարձած է ուր ուրբաթ օրերը կէս օրէն վերջը հիւանդները ձրիաբար կ'ընդունի։ 919 3—16

Հրատարակուեցաւ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՅՑ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

(Արամեան)

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը ճոխագոյն է եւ կը բաղկանայ 356 երեսէ:

Գին 3 Ղրուշ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Տօմարական գիտելիք. Օրացոյց. Ժամանակագրութիւնք։

Օսմանեան կայսրութիւն.—Աւագանի կայս. պալատան.—Նախարարք Բ. Դրան.—Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքիս.—Հրամանատարք բանակաց.—Կուսակալք նահանգաց.—Օսմանեան դեսպանք և հիւպատոսք օտար երկիրս.—Դեսպանք և հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս.—Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնատարք Օսմ. տէրութեան.—Հայաստանեայց Եկեղեցի.—Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցի, Բողոքականք, վանօրէք և վանահայրք Ռուսաստանի.—Կեդր. վարչ. Հայոց Թուրքիոյ.—Ազգ. Ընդհ. Ժողով, Կրօն. և Քաղ. Ժողով, Տեղւոյ Խորհուրդք. պաշտօնեայք Պատրիարքարանի.—Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի.—Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ.—Կաթողիկոսութիւնք Կիլիկիոյ և Աղթամարայ. Հովուութիւնք օտար երկիրս.—Վիճակագիր թաղերեց. եկեղեցիք, քարոզիչք, քահանայք, թաղ. խորհուրդք, վարժարանք, պաշտօնեայք և այլն.—Ուսումնագիտական Ուսումնարան ազգային Բերայի.—Համագումար Թաղերեց. Բարեգործական եւ կրթասիրական ընկերութիւնք եւ ընկերութիւնք.—Հասարակական Հայ հաստատութիւն.—Բողոքական Հայ հաստատութիւն.—Բժիշկք.—Փաստաբանք.—Լրագիրք.—Ընկերութիւնք շոգեշարժ նաւարկութեան. Մախսուսէ, Խայրիյէ, Մեսաժըրի Մարիթիմ, Ռուսական ընկերութիւն, Աւստրօ-Հունկար Լլոյտ, Ֆլօրիօ և Ռիւպատինօ, Ֆրէսինէ և Ընկ., Փաքէ և Ընկ., Բ. Մ. Կուրչի եւ Ընկ., Խան Հէլլէնիք —Ժամանակացոյց երթեւեկութեանց կառախմբոց ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Ադրիանուպոլսոյ, ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Վիեննայի, ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ եւ Բարիզի.—Բաղդատութիւն դրամոց.—Կանոնագիր հեռագրութեանց եւրոպական և ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ.—Նիհ հեռագրի միջազգային թեւլերու.—Եւրոպական միջազգային թղթատարութիւնք և նիհ թղթատարութեանց եւրոպական երկիրներու համար.—Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմ. միջազգային թղթատարութեանց.—Ժամանակացոյց ցամաքային թղթատարութեան Թուրքիոյ ասիական գաւառաց.—Ցանկ երթեւեկութեան կառախմբոց ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ եւ արուարձանաց.—Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Ռուսական և Պարսկական տէրութեանց.—Ծանուցմունք։ 911

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՄԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 905

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 18 դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի վրայ	(Պանքայի)	109 1/4
3 »	»	» (վճռկնկն)	109 1/8
3 »	Բարիզի	» (պանքայի)	22 97 1/2
»	»	» (վճռկնկն)	23 5

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս. Սէրի)		19 12
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	19 12
Բերայի մէջ	»	19 7
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	19 8
Կէս օրին	»	19 8

[illegible]

Երէկ երեկոյ	44 29
Այս առաւօտ	44 29
Կէս օր	44 29

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	37 20
»	B. »	22 10
»	C. »	19 8

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսիէլթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 18
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 30
Պանք տը Քօնս	»	»	7 16
Սօս. Շէմէն է փոյեօր	»	»	4 31
Թրամուէյ	»	»	485
Բանվելի երկաթուղի	Ֆր.		73 62 1/2
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»		— —
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			124

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 18
Իմպէրիալ	»	90 25
Քրիմից	»	51 10
Րուպլի թղթադրամ	»	8 51
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ (տարր)	»	108 7
Վեցնոց	»	108 10
Հինգնոց	»	108 10
Մեթալիք	»	100
Թաշլիկ	»	7 30

ԵՒՐՈՊԵԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 22 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 55 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 62 1/2
» » 4 1/2 %	105 85
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 60
Օսմանեան երկաթուղի	74 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	515
Պանք Օթօման	535
Գրէտի Լիօնէ	692 50
Իտալական Ռանթ 5 %	95 65
Հելլենական 5 %	473 75(*)
Բրիօրիթէ Թիւրք	480
Եգիպտական միացեալ	472 50
Պանք տը Բարի	795
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	403 75
Սուէզի ջրանցք	2327 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 20-21

Լոնտոն, 23 Դեկտեմբեր ժամ 6 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 5/8

Օսմ. » Սէրի Դ.	17 5/8
» » » գոյ	—
» » » Ա.	36 7/8
» » » Բ.	22 3/8
» » » Գ.	17 3/8
Փոխառութիւն 1877	101 5/8
Զանք Օթօմանի	11 5/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	93 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 7/16
Ցալքա Սանիէ	83 1/8
Տօմանիա (փոխառ. Բօյիքա)	102 1/2
Հելլենական 5 %	93 1/2
Մօնօբօլ »	77 3/4
Ռուսական 1889	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 21

ԲԱՐԻԶԻ ԲԹԻԹ ԴՈՒՐՍ

Բարիզ, 23 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 62 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	17 67 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	74 25
Եգիպտական միացեալ	473 12
Վիէննա, 23 Դեկտ. ժամ — վայր. —	
Օսմանեան երկաթուղի	37 49
» Բէժիի քաժնեթուղթք	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 60
Պէրլին, 23 Դեկտ. ժամ — վայր. —	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսպ թղթադրամ	217 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	81 70

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ս. Եկեղեցւոյս մասնակի նորոգութեան մը առթիւ, Ազնուաշուք Եղբարք Յովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիք Լաւեան բարեհաճեցան երկու հարիւր քառ երկաթ նուիրել ձեռամբ Արժ. Տէր Սուքիաս Ա. Աւագ քահանայի։

Նոյնպէս Թաւուք բազար երկաթագործ վարպետներէն բարեպաշտօն անձ մը Ս. Եկեղեցւոյս երկաթի վանդակաց շինութեան համար ձրիաբար աշխատեցաւ և ճարտարապետ Մեծ. Ստեփան էֆ. Գուլֆաեան Ս. Եկեղեցւոյս կալուածներէն Գումգաբու Թէլլի օտալար փողոց Թիւ 1 մանրավաճառի խանութի նորոգութեան անձնուիրաբար հոգաց իւր քսակէն։

Նաեւ Թաղիս բնակիչներէն Մեծ. Նաւասիպ էֆ. Գարագաշեան հաճեցաւ մէկ Թօք սպասք նուիրել Լուսաւորչեան վարժարանի աղջկանց ձեռարուեստի համար։

Խորհուրդս կը փութայ իւր ջերմ շնորհակալիքն հրապարակաւ յայտնել յիշեալ Ազնուաշուք Տեարց։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Վ. Ատենապետ — Ատենադպիր
ՆԱՍԻՊ Տ. ՍԱՃԷՄԵԱՆ — ՅԱԿՈԲՈՍ Գ. ՆԱՐԿԻԼԵՃԵԱՆ

10 Դեկտեմբեր 1889

ԳԱՅՖԱՃԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Կը փութամ Արեւելքի միջոցաւ հրատարակել հետեւեալ նուիրատուութիւնքը.

Ազն. Տիկին Աննա Լուսեան, ինչպէս ամէն տարի նոյնպէս եւ այս տարի Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ հաստատութեանս պաշտպանելոց մէկ մէկ ձեռք զգեստ շինելու համար հաճեցաւ մարդասիրաբար նուիրել 4 օսմ. ոսկի, 432
Ազն. Տ. Ազատի Կ. Տէրունեան 100
Բարեպաշտուհի Տիկին մը 40
572

Մեծ. Մարտիրոս էֆ. Թօգաթեան ըստ իւր բարի սովորութեան 4 ծր. ամերիկեան կտաւ, Մեծ. Յովսէփ էֆ. Բախտիեան նոյնպէս 2 պարկ ալիւր, Մեծ. Հ. և Ա. էֆէնտիք Սէթեան 1 պարկ լուբիա և 1 զամբ. բրինձ, Մեծ. Խաչիկ էֆ. Շամտանճեան 200 ղրշ. արժողութեամբ երկաթեայ խողովակք, Մեծ. Նաւոյ էֆ. Գարագաշեան 1 ծր. կարմիր կտաւ, Մեծ. Կ. էֆ. Կեսարեան 100 ղրշ. արժողութեամբ արդիւ խողովակք, Մեծ. Սմբատ էֆ. Քէլէճեան 20 ական օրինակք Ֆանթէզի Օքեանոսի և [illegible], հեղինակութիւն Բէրրինօ Կալթօփի։

Այս առթիւ վերոյիշեալ բարեսիրտ նուիրատուաց իմ և խումբ մ'որբոց խորին շնորհակալութիւններն հրապարակաւ արտայայտելով յոյս մեծ ունիմ թէ՝ բարեսէր Ազգայինք՝ ինչպէս միշտ նոյնպէս և նոր Տարւոյս և Ս. Ծնդ. տօնի առթիւ պիտի հաճին իրենց գթութեան յանձնուած հաստատութեանս 25 է աւելի միշտ և միշտ աղօթապարտ և երախտապարտ խեղճուկ պաշտպանեալները նիւթապէս մխիթարել։

Որով մնամ յաւէտ շնորհապարտ
ՆՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Տեսուչ. Մայր Գայֆ. Աղջկանց Որբանոցի
1889 դեկտ. 11 Խասգիւղ

ԱԴԱՄԵԱՆ Ի ԳԱՏԸ-ԳԻՒՂ

Թէրեզան Բերա, Օրթագիւղ Թաթաւլէն յետոյ ինկաւ նաեւ Գատը գիւղ, բայց հոս Ադամեանի ուսերուն վրայ, ու կը հասկնաք նոյն հետայն որ անկում մը չէր այն այլ եւս։

Մէկ փորձով կը ներկայէր խաղը պարոն Ադամեան, միակ փորձով մը. հոս եթէ քննադատութիւն մը ընել ուզեմ, հարկ է որ ամբողջ յօդուած մը նուիրեմ Թէրեզայի չորրորդ արարուածին և ալ ուրիշ բանի վրայ չխօսիմ. բսեմ թէ Ադամեան Ադամեան մ'էր, ոչ. Ադամեան սիրահար դերասան մը չէր ինչպէս կ'երեւակայէք դուք և քիչ մըն ալ ես, այլ ազնուական բնաւորեան հայր մը, [illegible] հայր մը. Նոր դերի մը մէջ չէր երեւեր միայն, այլ նոր կարգի դերի մը մէջ, և որովհետեւ միշտ յաղթանակներ լաւ բան մը նկատուած է, կ'ուզէ՞ք որ յաղթողն գնահատութիւն մը ընեմ. Ադամեան Թէրեզայի մէջ է որ կը [illegible]. ա՛հ, չորրորդ արարուա՛ծը։

Չափազանցութիւնը այն քննադատութիւնն է զոր մերթ առարկած են քննադատներ Ադամեանի դէմ. խրատերնիք իրենց պայմանաւ որ այդ չափազանցութիւններն ալ [illegible] համարին. Բայց Տրլօնէյի դերին մէջ բնաւ չափազանցութիւն. երեւստաւոր մը չէ Տրլօնէ, ու Ադամեան ինքզինքին տուած չէ այլ եւս բոլորովին, կը հակէ իւր վրայ, և նոյն հետայն այն Ադամեան—Տրլօնէն է զոր ես ոչ մէկ դերի հետ կ'ուզեմ փոխել։

Շնորհաւորութիւններ Պ. Մազըքեանի, իւր երկու դերասանուհիներուն համար. Տիկ. Նուարդ և Օր. Աստղիկ, ապագայ ունին. եօթներորդ անգամն է որ բեմ կ'ելնեն եղեր, մինչ ես 7 տարուան դերասանուհիներ գիտեմ որք զիրենք չեն արժեր։ Երկու տիկնայք սիրուն առոգանութիւն մը ունին և շարժումներ որք կրնան եւս քան զեւս ճկուն դառնալ. Օր. Աստղիկ Սէր առանց համարման մէջ հակառակորդէ դեր ստանձնած էր և հակառակ իւր հակակրելի դերին չկրցաւ հակակրել տալ սրահն իր դէմ, զի շատ համակրելի է ինք, այնպէս կը գտնեն. Նշանաւոր soubrette մը ապագային։

Պ. Փասուլեաճեան ցոյց տուաւ միշտ ծիծաղելի Բամբիկներ չ'ունենալ, այն բամբիկները զորս Պօքըլէն իսկ կը գործածէ, իւր հարբեցին ձայնը չպիտի կրնայ դարմանել. հակառակորդ մը կայ իւր մէջ բայց [illegible] երբեք. իւր հօրմէն ժառանգականութեան օրէնքով ընդունած բլուլ կ'երեւի շարժումներ որք եթէ քիչ մը [illegible] ալ ըլլան, վերջապէս շարժումներ են։ Ուրիշ անգամ հարկ է որ սարրական արդուզարդի մը հոգ տանի որ ոտքերէն կ'սկսի և քիչ ծախք կը պահանջէ, 10 փարայ. չեմ գիտեր թէ ինչպէս Թէրէզա երեք կռտար կօշիկները չներող սիրահարի մը։ Պալթազարեան ընդունակ երեւցաւ ինձ։ Դրեանց Դ. [illegible] էր։ Մազըքեան յաջող իւր դերին մէջ։

Խաղը, Պապա Տիւմայինն է. ես կը նախընտրեմ վարպետի խաղեր որք հին ըլլան քան թէ նոր խաղեր հետեւակ թատերգակներու. այդ արարուածէն մէկ քննայութիւնն յայտնի կ'երեւի, պայծառ է և խօսակցութիւնները հատու, և ըստ Սարսէի այս յատկութիւններն են զորս փնտռելու է խաղի մը մէջ։ Ադամեան ինքն իսկ սիրած է խաղը, իւր մասը ինք ընդօրինակած է ուղեղի ընդօրինակութեան պահուն ուսումնասիրել։ Երկար խօսակցեցանք իրարու հետ, նոր թատերախաղեր թարգմանելու հարկին վրայ, բայց օր ըստ օրէ Ֆրանսական խաղերն մեզի համար անյարմար կը դառնան, զի Ֆրանսական բարոյ պատկերներ են և քիչ էնթրիկ ունին. Տօտէի նոր թատերգութիւնն La lutte pour la vie անկարելի է թարգմանել, եւ Օժիէի [illegible] բազմաթիւ դերասանուհիներ կը պահանջէ որք կը պակսին մեզ։

Ծ Ա Փ

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՓԱՐԻԶԷՆ, 5 դեկտ. 1889

Նոյեմբեր ամսոյ 29ին, ի Տէզ Հանդեաւ գիւղին Ներսէս-Շուշանեան վարժարանի երիցագոյն դասախօսներէն Թադէոս էֆ. Թադէոսեան, յետ երկարատեւ տաժանելի հիւանդութեան. յուղարկաւորութիւնը շքեղ հանդիսիւ տեղի ունեցաւ յաջորդ օրը, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան, յեկեղեցւոյ Երուանդ էֆ. Տ. Անդրէասեան հակիրճ բանիւք հանգուցելոյն բարեմասնութիւնները մի առ մի թուելէ վերջ՝ վարժապետին կեանքը պարզեց յայս ժողովրդեան, յետ որոյ միեւնոյն շնչառով խօսեցաւ Նաեւ Աստուածատուր էֆ. Հայքեան. իսկ երբ դագաղն հասաւ հողհանգստեան վայրն՝ Գրիգոր էֆ. Մխալեան և Արտաշէս էֆ. Պօտոսեան յաջորդաբար խօսեցան դաշտագոյն և գովաճանէ հայ վարժապետին։

Հանգուցեալն 58 տարեկան, երբ 34 տարիներ ուսուցչական պաշտօն վարած է ի Միջագիւղ Կէյվէի, կէօլատաղ և սակայն իւր սրտմաշուք պաշտաման մեծ մասն անցուցած է գիւղիս վարժարանին մէջ մանաւորապէս դասախօսելով հայերէն և Թուաբանութիւն։

Հանգուցեալը Պարտիզակի իսկական սան Նոր սերնդեան զարգացման և դաստիարակութեան մէջ եւս մեծ դեր կատարած է և այսու անշուշտ պիտի ապրի ի սիրտս մեր ապագայ սերնդեան։

ՏԱՆԿՆ

(Շարունակութիւն և վերջ երէկի թիւէն)

Ալլօբաթիքական դարման (thérapeutique allopathique)

Հեղինակք ոմանք կ'սկսին նախ փսխողական և լուծողական դեղերով իսկ այլք հակառակը կը պնդեն, որպէս Ժօզէֆ Ֆէյրէր, տրամաբանելով թէ՝ այս միջոցք զհիւանդն աւելի կը նուաղեցնեն։ Յետոյ ժամանակ, օփիում, առանձին, կամ Տօվըրի փոշի անուանեալ խառնուածի ձեւով, պէլլատօնա, աղաֆէթիտա, վալէրիանա, ցաւերն արտաքսելու եւ մեղմացնելու համար քափուրէ և քլորոֆորմէ բաղկացեալ օպիոնի գործածուած է. ոտքերը տաք ջրոյ մէջ դնել, արիւնը սոյն կողմ ձգելով գլխու ցաւը մեղմացընելու համար. ջերմն տեղի տալէ յետոյ, մկանց պրկումն և յօդացաւերը դարմանելու համար, խոտիւ մը բօթասիում, քօյլէքսիւմ միացեալ ալօնիթօվ, արհեստական ծծմբաւոր լոգանք և շփում (maseage) կազդուրման ժամանակ, ջղային տկարութեան համար զօրացուցիչ դեղեր, գինի և ուտեստի ընտրութիւն։

Բէբբր կ'ըսէ թէ՝ Տանկի ժամանակ, քէնքինան մէկն է որ թողուի. միւս կողմանէ Լուվիս, քէնքինա հարկ կը դատէ. Նիլի, սալիսիլաթ սոտա կամ քօյլէքսիւմ կ'առաջարկէ. իսկ Ֆաեւ կ'ըսէ թէ՝ այս դեղերու մասին ուրիշ հեղինակներ նպաստաւոր բան մը ըսած չունին. Տքթ. Սթէժման, խաբանադաշ (բէհլիվան խադր) կամ սփինարիդ վլին կամ երկաթանոց ցաւերուն խիստ նպաստաւոր կը գտնէ. Լուվիս՝ անքնութեան համար, քնացուցիչ դեղեր կ'առաջարկէ. միայն ուժեցներու համար, թէնթիւր ա'բօա արաքուստա. Շէրիֆ՝ (Scheriff) որ սոյն հիւանդութիւնը լաւ ուսումնասիրողներէն մին է, կ'առաջարկէ քինին կա. 3 ամէն 3-4 ժամ, որ մեծապէս կը նպաստէ կ'ըսէ. Գրիսթի (Christie) Ֆրանսացի նաւային բժիշկը՝ պէլլատօնա բօմիրըներ, փօսփօրք, ասիտ և քօյլէքսիւմ կ'առաջարկէ. Տքթ. Չարլզ պաղ ջրով լոգանք կամ սրունքով մարմինը լուալ կ'առաջարկէ երբ տաքութիւնն հասած է 105 աստիճան. Շէրիֆ կ'առաջարկէ նաեւ հիւանդներն առանձնացնել և քարանթին պահել վարակեալ տեղերու հետ։

Նորնաբուժական դարման. (Հօմէօբաթիք).

Հիւանդութեան առաջին վայրկեանէն, երբ ջերմը կ'սկսի, անհանգստութիւն, գլխի ցաւ, գլխի պտոյտ, սարսուռ և տաքութիւն, դէմքի կարմրութիւն, մինչեւ իսկ լուսատեցութիւն, աչեր կարմրած, ջրոտ, ցաւ աչաց մէջ, կախարկիչք ուռած, ստամոքսի հրշտութիւն, զարկն արագ և զօրաւոր և լեցուն. պարանոցի և կրանակի սաստիկ ցաւ, կը կասդի երբ շարժելին՝ կանակի ցաւ որ մինչեւ իսկ շնչառութիւնը կը դժուարացնէ. Ցաւ ուսերուն մէջ, ձեռաց և մատանց մէջ, ցաւ յօդերու մէջ, տկար և անզօր ազդրեր, ուռեցք յօդացաւական բոլոր յօդերու մէջ, սաստկացեալ երիկամներն և գիշերները մանաւանդ, ցաւոտ երբ դպչուին. շարժումն անկարելի. մորթը չէկ, չոր, եռացումն, անքնութիւն։ Այս ախտանիշերու ժամանակ, կարեւորագոյն Նորնաբուժական դեղն է որ կը տրուի Ակօնիթօն և որ կը պատկերէ ճշգրիտ այս բոլոր ախտանիշները, մանաւանդ սաստիկ ջերմն, ուրոյ ազդեցութեան ներքեւ ամենքն ա՛լ կը մեղմանան և կրնան իսկ անհետանալ բոլորովին։

Պէլլատօնա. նոյնպէս կարեւոր դեղ մ'է ջերմի, գլխու, դէմքի, աչաց, լեզուի, կոկորդի, ստամոքսի, զարկի հանդոյցներու ուռեցման, նկարագրուած այլ և այլ ցաւոց, ղաւանցման, մորթի եւ ռացման սրտայայտեալ ախտանիշերու համար, այսինքն բուժիչ դեղ մ'է այս պարագայից մէջ մանաւանդ քանի որ ախտանիշք կը պատկերեն սոյն դեղին առողջ անձի վրայ արտայայտած ախտանիշերուն։

Եւ Եութայբաթօրիում Բէրֆօլիաթում. Տանկի համար գրեթէ մասնաւոր դեղ, զոր նորնաբուժք գործածած են ամենայն յաջողութեամբ. (Տես Hughe). Մարաւ սարսուռէ առաջ, սարսուռ որ աւելի առաւօտները տեղի կ'ունենայ. առատեայ ժամանակ մաղձային փսխում և քրտինք առատեայ դադարման պահուն. մանաւանդ ոսկերաց մէջ ցաւն, որ կարծել կուտայ ոսկերը կոտրած են. ցաւ ամեն կողմ և ամեն յօդերու մէջ. բաց աստի կը պատկերէ կատարեալ նկարագիրն Տանկին և երբ այդ կարեւորագոյն դեղն է այս ախտի համար։

Ռուս թօքսիքօտէնտրօն. Վիէննայի նորնաբուժական հիւանդանոցի մէջ, Տքթ. Վուրմպ և Կասբար, ժանտատենդի և այլ տենդերու համար կարեւոր դեղ գտած են զայս. Տանկի համար մանաւանդ օգտակար է եղած, տենդի, որձնաթաղանթից, մորթի, յօդացաւերու մկաձգութեանց նկարագրեալ ախտանիշերն պատկերելովը, մորթային եռացմանց որք կը մարմաջեն. Ռուս միակ դեղն է բուժողը. Ֆէռրում ֆօսֆօրիքում, [illegible], [illegible], օլէում [illegible], [illegible], նոյնպէս այս ախտի մէջ ունին իրենց նորնաբուժական կարեւոր դերերն, և այդ ախտանիշերը մի առ մի նկարագրել զանց կ'առնում, արդէն իսկ միւս դեղերու ախտանիշերը խիստ համառօտ եմ նկարագրած որք նորնաբուժական դեղաբանութեան մէջ մանրամասնօրէն նկարագրուած են։

Ամերիկայի մէջ Տանկի գոյութեան առեն, նորնաբուժական դարմանը բաղդատմամբ արագ է եղած և ո՛չ և է յարակցութիւն ունեցող կամ յետագայ ախտերու տեղի չէ տուած, որպէս կը հաստատեն վիճակագրութիւնք։

Կը յուսամ թէ մեր սոյն բժշկական փոքրիկ աշխատութիւն իւր օգտակարութիւնն կ'ունենայ, դուցէ ուշ է, բայց դեռ ո՛չ այնչափ։

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ
Ուսանող 91
«Հահնեման բժշկական վարժ.»
Փիլատելֆիա, յԱմերիկա
Փիլատելֆիա
4/16 Նոյմ. 1889

ԱԶԴ

Ցուլէման չաղինալ Լիվըրբուլէն [illegible] հասաւ ընդհանուր վաճառքով.
ԵՏՈՒԱՐՏ ԼԱՅՈՆԴԻՆ
[illegible]

Բարիզի Ակադեմիայէն
Նշանաւորութեան մրցանակ ստացած

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի Ռէնթ-Ալի և Սէն-Լուիս մեծ հիւանդանոցաց մէջ բժշկական պաշտօն վարած և սոյն հիւանդանոցներէն մասնաւոր վկայագիրներ ստացած է։

Յետ երկամեայ փորձառութեան մայրաքաղաքս վերադարձած և իւր բնակութիւնն հաստատած է Եէնի Պաղչէ Լալէ փողոց Թիւ 7 տունն, ուր ամէն երկուշաբթի, հինգշաբթի և կիրակի օրերը ժամ 8էն 11 կ'ընդունի իւրեն դիմողներն, կը դարմանէ մանաւորապէս ջղային հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ Թոքային (վերմ, հէջլեւտ եայլն) գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները (աչքի, կոկորդի, [illegible]) և ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները. կը դարմանէ նաեւ ամեն տեսակ վէրք և վիրաբուժական գործողութիւնք առանց ցաւի կը կատարէ. Երկուշաբթի օրերն աղքատ հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

Յիշեալ Տօքթօրը կը գտնուի նաեւ Բերա Լէնի Չարշի, Պօստան Պաշի ճամբու 82 տունը ամեն առաւօտ (բացի կիրակէէ) ժամը 5էն 8։

950 3—3

AU GRAND RABAIS

ՏԻՐԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐՈՒԹԵԱՆՑ
360, Բերա Մեծ փողոց, 360
(Սէնթ Անթուան եկեղեցւոյ դէմ)

Վաճառատանս գործառնութիւններն այժմ ընդարձակուած եւ մեթերըն ստուարացած լինելով, յառաջիկայ ձմրան եղանակին համար յառակաւ փարիզէն բերել տուած եմ վերջին նորութեանց համաձայն բազմատեսակ ընտիր նիւթեր, ինչպէս շրջազգեստի զանազան կերպասներ, բանուած քօսթիւմներ, կարճիթլիքներ, գավլիքներ, բլթի տառ, ֆանթէզի քասքօրներ, Նովաւոյներ, զօրանկեր են։

Վաճառատանս սկզբունքը լինելով ՓՈՔՐ ՇԱՀՈՎ ԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔ ծախել իւր յաճախորդները գոհացնելու և հետզհետէ բազմացնելու համար, կը հրաւիրէ յարգոյ հասարակութիւնն այցելել սոյն «Հայ» վաճառատանն անձամբ համոզուելու համար սոյն ճշմարտութեան։

Այս առթիւ կը ծանուցանեմ նաեւ թէ այլ և այլ ապրանքներ որոց վրայ այլ եւս մնացեր եմ գաղթեցնել մեր գործառնութիւններն, «յայժ աժան» գնով պիտի ծախուին յայսմհետէ. որք են ֆաւէլա շալիկ, դուլպայ, թաշկինակ, մանանօրք ամ փորագրելի Թիւլ քրօշէ եայլն։

3—12 954 ՏԻՐԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Յ. ՄԱՍԹԻԿՈՍԵԱՆ

ՄԵԾ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
1853
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Թիւ 27 Ֆինճանճըլար Սբանզօլ
Թիւ 472 Մեծ փողոց Բերայ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԿԱԶՄ
ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՓԱՌԱՒՈՐ

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

ՏՈՒՄԱՐՔ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ Ի ՀՐԱՄԱՆԻ

Տպագրութիւն

Այցետոմս, Հաշուեցոյց, Շրջաբերական, Հրաւիրագիր, նամակագլուխ եւն. եւն. եւն.

☞ Յանձնարարութիւնք խնամով և փութով կը կատարուին։

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԶԵԱՆ

Մանկաբարձ եւ մասնագէտ բժիշկ կանանց տղայոց եւ ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ամեն տեսակ հիւանդութեանց, որ ի Փարիզ կատարելագործած է իւր արհեստն, հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք Գաբու 5 Թիւ տունը, ամեն օր կէս օրէն մինչեւ երեկոյ հիւանդ կ'ընդունի, ուր չորեքշաբթի օրեր ձրիապէս կը դարմանէ. Նաեւ ըստ առաջնոյն առաւօտները Գատը գիւղ իւր բնակարանը կը գտնուի։ 834 19—25

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տօքթօր [illegible], մասնագէտ [illegible], միզուցի և մորթի հիւանդութեանց, կ'ընդունի իւրեն դիմողներն, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Օսմանեան դրամատան մօտ, ԷՒՐՕՆՕՄԻՔ դեղարանի մէջ կէս օրէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, 866 18—20

Աղքատք ձրի կը դարմանուին։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՖԷՊԻՒՍ

Տ...

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ԵՂԲԱՐՑ քով տասն և հինգ տարուան աշխատութենէ և փորձառութենէ յետոյ, Բերայի Մեծ փողոցին մէջ ի Թիւ 301 Տրմիվէյի Վաճառատան վերեւ հաստատած ենք Լուսանկարչատուն մը Ֆեբիւս անուամբ։ Այս լուսանկարչատունն արդի գիտութեան բոլոր կատարելագործութիւնները պիտի ունենայ։ Աշխատութիւնք փութով յառաջ կը տարուին։

Լուսանկարչական արուեստին մէջ մեր երկար փորձառութիւնը, հաս. ախութեան մեզ շնորհելիք փառաշութեան արժանի երեւելու մեր հաստատ կամքին միացած, քաջալերական ապագայ մը ցոյց կուտայ մեզ։

Ուստի չենք տարակուսիր, Տ..., թէ մեր կարողութիւնը փորձելէ յետոյ, պիտի յաճախէք մեզ շնորհել ձեր յաճախորդութիւնը։

Ընդունեցէք եայլն։

ՊՕՂՈՍ ԹԱՐԽՈՒԼԵԱՆ
ԳՐԻԳՈՐ ՏԷՐ-ԱՐՍԷՆԵԱՆ
ԱԼԵՔՍ ԴԱՎՃԵԱՆ

34—75
654

ՀԱՄԱՌՕՏ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժարանաց.
Վաւերացեալ
յՈւսումն. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչ.
Գրեց ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
—o—

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան Գրատունն, Պոլիս Սուլ. Համամ։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։ 823

Գին 100 փարայ

ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԵՒՈՆ Խ. ԹԷՐՁԵԱՆ

Ղալաթիա Քիւրէքճիլէր թաճթա խան Թիւ 5

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Յարգոյ հասարակութեան, թէ յիշեալ տպագրատունս կը պատրաստէ ընտիր տեսակ և մաքուր թղթի վրայ վիմագրութեամբ այցետոմսք 100 հատը 15 ղահեկանի. նաեւ քամպիալ, փաքեթներ, տառեր, նամակագլուխ և պսակման հրաւէր դուռնաւոր էթիքեթներ և այլն, և այլն. դիւրամատչելի գիներով և յաճախորդներն գոհացնելու պայմանաւ։

Սոյն առթիւ կը փութամ տեղեկացնել Ազնիւ յաճախորդացս՝ որ յիշեալ գործերուս շահէն 5 առ % յատկացուցած եմ Ս. Փրկիչ Ազգ. հիւանդանոցին. յուսալի է որ հասարակութեան ամեն կարգի անհատներ չի պիտի խնայեն իրենց քաջալերութիւնն ազդօրելու ձեռներէց։ 946 4—6

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ԳԵՂԵՑԻԿ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐ

Կը վաճառուին ի Բերա, Հալա փողոց, Թիւ 9։ 958 2—4

ՏՐ. ՓՆՈՐՍԻ

Հակատենդային դեղ, շինուած ի ձեռն

Մայսըր Լուսիուս Պրունինկի, ի Հէօխստ, Գերմանիա, որ միակ իրաւունք ունի սոյն դեղի պատրաստութեան, պաշտպանեալ արքայական արտօնագրով։

Տր. Փնորսի Անթիփըրինն, երեխաներու համար 1էն 2 կրամ կ'առնուի՝ ջրի կամ ուրիշ ո և է ըմպելիքի մէջ լուծուելով, և ամէնէն ազդեցիկ ու ամէնէն ծանօթ դեղն է գլխու ցաւի, անգարի, ջղային ցաւի, յօդացաւի, ժանտատենդի, և ուրիշ շատ հիւանդութեանց մէջ լաւագոյն հակատենդիչ դեղն է։ Ջերմապէս կը յանձնարարուի Բժշկական համալսարանէն

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղագործի և դեղավաճառի քով։

Տր. Փնորսի Անթիփըրինի վրայ փընտռել Առիւծի պատկերը։ Իւրաքանչիւր տուփ անպատճառ կը կրէ Տր. Փնորսի ստորագրութիւնը կարմիր տառերով։

Զգուշանալ կեղծերէն։ 515

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՌ

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ
Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ
Ղալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Գարա-քէօյ)
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
Անագլին զեղչով
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, դաւաղանք, բրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլպայք, ֆլանէլէ մէլէներ, թաւիշօ տաբատներ, մերինօսէ մէլէներ, կտաւեայ շապիկք, Ֆլանէլէ շապիկք, օձիք և թեզանիք, փողպատ, ամէն տեսակ ձեռնոց, մատամբոլ, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամպակեղէնք, զուտ բրդէ Ֆլանէլք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան սնտուկներ, հոտաւէտ նիւթեր, խաղալիկներ, ալպոմներ և այլն և այլն։

ՍՐՈՇ ԳԻՆ —Ոսկին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին համոզուելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի վաճառահանդէսն, ուր պիտի հասկցուի ապրանաց անսահման յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները։

Ժ. ՏԸԼԼՈՐՄ
869 Յաջորդ Պ. Մէյֆռէ

ՍԴՈՂԻ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնուցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիս ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաչակած է, մանաւորապէս այս յօժար պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Ո՛վ որ կ'ուզէ տղայոց համար օգտակար, հրահանգիչ ու աժան նուէրներ գնել, պէտք է դիմել Ա. Մ. Գարիպեան Թղթավաճառանոցը Թիւ 10 Եիւքսէք-Գալտըրըմ, Ղալաթիա, կամ ի մասնաճիւղն Թիւ 366 Ուզուն չարշը, Պոլիս.

Ուր կը գտնուին ամեն չափով մեծ ու փոքր պատկերներ հարիւր 10 փարայէն 60 փարայ պատկերազարդ տետրակներ 1 եւ 2 1/2 ղրշէն. քանավայի տետրակներ 1 1/2, 3 և 5 1/2 ղրշէն. և տեսակ տեսակ գեղեցիկ ու աժան նիւթեր. 962 1—6

ԴԱՂՏՆԻՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ
ՄՈԳՈՒԹԵԱՆ

Հեղինակ
Յովհ. Գասարճեան և Յովհ. Գազանճեան
Բովանդակութիւն

Երեւակայութիւն.—Նրբաց.—Երեւմունք մոգական.—Հնարամտութիւն և ծածկատեսութիւն.—[illegible] առ աչօք.—Նախադգացում.—Գուշակութիւն.—Կենդանային Մագնիսականութիւն.—Այլ հնարութիւն եւ այլն.

Այս գիրքն որ 32 մեծադիր երեսներէ բաղկացեալ է, իւր արտաքոյ կարգի հետաքրքրական, հմտալից եւ օգտակար պարունակութեամբն ամեն կարգի անհատից համար ընթերցանութեան մասնաւորապէս արժանի գիրք մ'է. գինն է 15 ղրշ.

Կը ծախուի պահեստ-Գրատուն ջրավաճառ Պօղոս աղայի եւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Պահճէ-Գաբու ջրավաճառ Աղամալեան Յակոբ աղայի խանութը։

959 2—12

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց
ՎԱՀԷ Ա. ՏԱՄԿԱՃԵԱՆ
Կայս. Առեւտրական բարձրագոյն վրժնի.
Ուսումնաւարտ

Փարիզու պաշտօնական վերջին ծրագրոյն և ազգ. Կեդր. Ուսումնական Խորհրդոյ բարեփոխեալ ծրագրոյն համաձայն պատրաստուած դասագիրք մ'է այս երեք տարւոյ համար որուն Ա. տարին հրատարակուած է և կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Գինն է 3½ ղրշ.

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան Գրատունն Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Թիւ 12. 908 4—10

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Յ. ԽԱՏԻՈՒԼԵԱՆ և Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
10 Ճէլալ-խանպէյ խատ կը 10
ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՄՈՒՆՔ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 949

ԻԼԱՆ

Մահրուսէի Ղալաթայա միւլհաֆէ Պէյ Օղլունտա Ասմալը Մէսճիտ մահալլէսինտէ ճատտէի քէպիրտէ 280 նումերօ իլէ մուրաքքամ 180 առշըն լիրալը օսմանի քիրոլու պիր պապ վագըֆ դասսապ տուքքեանը վէ տէրունինտէ մէվճուտ պէրպէր կէտիկի թաալիր օլունուր վագըֆը ալաթը լազըմէ մալիւմէ պունտան աքտէմ գըամէթը աքչէսիյէ մաքքէմէսի մուրիֆէթէ վէ միւնասըպ Ասթիւլհալըմ ազա եէտի իլէ ըլտէմիւզայէտէ 1400 առշըն լիրալը օսմանի մուզաքալէյէսինտէ թալիպի էօհտէսինտէ թէզաքքուր իթմէքլէ զըյատէ իլէ թալիպ օլան զէվաթ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ օն պիր կիւնէ գատար մէհքէմէի մերքումէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 րէպի իւլ ախըր 307 961

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երլդըզ անպարը իչուն ալընաճագ միւթէնէվվի իւճիիս ատխվըլէրին գաբարը դաթխսի քեաղըտը էվվէլին օն իքինճի սալը կիւնի վիրիւլէճէկինէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Քեանունի էվվէլ 305
318 3—3

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ

Ի ՊՈԼԻՍ — ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ԾՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամեն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ

Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՁԵՒՈՎ.

ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ գրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ

ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ

Երթա՛նք ՄԱՅԵՐԻՆ

827

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹԸՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասներն 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸՐ ՍԼՐԱՄԲԼՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ օն պին քիյլը ճէտիտ պուղտայըն քեանունի էվվելին օն իւչիւնճիւ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլեճեկի վէ իրթեսի կիւնիւ նիւգտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 քեանունի էվվել 1889 928
Նօ. 22 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸՐ ՍԼՐԱՄԲԼՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ օն պին ատէտ թէհհի ճէտիտ չուվալըն քեանունի էվվելին օն իւչիւնճիւ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլեճեկի վէ իրթեսի կիւնիւ նիւգտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իխթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 քեանունի էվվել 1889 929
Նօ. 23 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸՐ ՍԼՐԱՄԲԼՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ հէթմիշ պին գըլէթէն սէքսէն պին գըլէթ գատար նոհուտըն պէհէր քիլօը էլլի փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվելին օն իւչիւնճիւ կիւնիւ գարարը գաթիի վիրիլեճեկի վէ իրթեսի կիւնիւ նիւգտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իխթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 քեանունի էվվել 1889 927
Նօ. 21 3—3

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Ալեքի ջերմային հիւանդութեանց սպեցիֆիկ՝ որ անխառն բաղադրութիւն մ'է զուտ բուսականներէ, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Փիզիգական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ կայքերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ազդեցիկ առոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը սոյն գիւտութեանս։

Այս Փիզիգական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անմարմին նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն զայն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անուններն տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թոքային ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր օդը թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բարձրացած գոլորշիներով, կամ բաց ազբաններէ և աղբիւրներու ճանապարհներէն ելած թունաւոր կայծերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալեքի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կայծերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ապահովագոյն անվնաս է և օգտակար, մինչ ինքը տրուած հրահանգաց համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միացեալ Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կասթանեան Նեյլայլեան։ 186

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՂ ԵՒ ԱՅԼ ԸՄՊԵԼԵԱՑ

ՆՈՐ ՁԱՅՏԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱԶԵԶՐԱՏՈՒՆ

ՍԴԱՄՊՈՒԼ

Կ. Պոլիս, Պալ-Գաբան Խանի դրան դէմ

Վերոյիշեալ ճաշարանը կը մատակարարէ ընտիր և համադամ կերակուրներ ու անուշեղէնք, չափաւոր գներով։ Գարեջրատան մէջ կը գտնուին զանազան ըմպելիք, ի մէջ այլոց Պուլկարիոյ և այլ ազնիւ գինիներ։

Վիեննայի բուն գարեջուրը։ Կը գտնուին լրագրոյ հաւաքածոյք ամէն լեզուէ. 3—5

PAPIER WLINSI

ՎԼԼԵՆՍԻ Թուղթին ահագին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց։ Հարբուխ, Պրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Ցօղացաւ։ Իր գործածութիւն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

J. Wislin & Cº. 31, Rue de Seine
Paris

Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։
Պահանջել ՎԼԼԵՆՍԻ անունը։

GUERISON Prompte et Certaine !
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր միթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ՔԱՆԶՈՒՐԻ, Մեծ Փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԸՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, 18 914

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

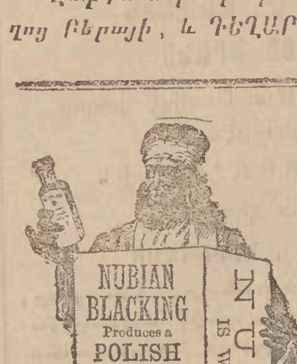
NUBIAN BLACKING
Produces a POLISH without Brushing Equal to PATENT LEATHER On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլը, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւններ դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փճացնելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու. կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան պայուսակները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկայն խնամով սրբել, մինչև որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Այս փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգով կտորով մը կամ փետուրով։ Թրջած մակերևոյթն իսկոյն կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծիքէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԼԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒՆԱՆ, անգլիական ընդհանուր միթերանոց, Վօյվօտա, Պահականոցին քով, կայարան Թիւ-Շիշլի Թրամուէյից, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 78

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճերմեռեան խան, Գամառնայի Պանդոյկին դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
186 ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԸՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԸՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՒԶԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր պաշտպան դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունի յամենայն անկիւնէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷԴԼԻ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ռուսիա, ըՍկովտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըսպասորում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգիլէր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Վսեմ. կոմս Փարթնէյեան ձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամէն անխոնի հատիկներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստոր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէդլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի.—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլէքֆրիէրս ըօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

76 Մ. ԼԷՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր միթերանոց, Վոյվօտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 67

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴԻ ԻՒՂ

Հիբօֆոսֆիթով կիրի և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճգնածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակալատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ 443

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻՔ)

ՀԱՆՐԱՄԱՆՕԹ ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ՐԸԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրև նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են յատուկ բերդով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան ասորիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և սպատերին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրև նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սելանիկ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Գօճամոն Օղլու խան, Ծորքի կիտրալի թիւ 13 միթերանոցը 837

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Ես բժշկուեցայ գլխու մէջ։ Միջոց իմ տան մէջ բուժելու զայն, առանց ընդհատելու իր պարապմունքն։ 30 սանդիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսի պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ 18
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

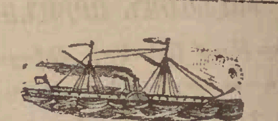

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Շաբաթը երկու անգամ կը մեկնին Լիվըրփուլէն
և Նիւ-Եորք դէպի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակօսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Նէրպալուրկ	1614		

Մուրոնի շոգենաւը Նաւապետ Մաքնէյ ասա հասաւ և ի մօտոյ կը մեկնի ի Լիվըրփուլ։

Մէյէտօ շոգենաւը Նաւապետ Մէքֆին, Լիվըրփուլէն կ'սպասուի դեկ. ամսոյ 27։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հոլէլ փաշա խան,
910 Ղալաթիա

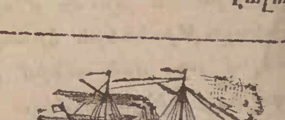

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիէ և Բոլիս դէպի կանոնաւոր գնաց

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղևորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղևոր և ապրանք փոխադրութեան

Նաւուղեկի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալութիւն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմ
371 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլէ և Միջերկրականի դէպ նաւող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թեբա	3250	Լօգիոս	800
Մակտալա	3250	Օլինտոս	800
Մարեօթիս	3250	Սեւիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
276 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրփուլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 3 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1889, մինչև յնոր անօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44				
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 —	7 30	7 50	8 30	9 —	9 3	10 —	10 30	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 —	4 30	5 ...	5 30	6 —	6 30	...	...	...	...
Գում—գաբու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 39	12 13	1 39	2 8	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 43	12 17	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաւշան փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 48	12 22	1 49	2 17	2 49	3 18	4 19	4 49	5 19	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 53	10 23	10 53	11 54	12 25	1 54	2 20	2 53	3 22	4 24	4 54	5 23	5 55	6 25	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 34	8 12	8 39	9 6	...	10 4	10 34	11 6	12 6	— ...	2 6	...	3 4	3 36	4 34	5 6	5 34	6 8	6 36	7 6	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	12 16	— ...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	...	6 26	...	7 15	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 3	...	...	...	...	...	12 24	— ...	...	...	...	...	...	...	...	6 34	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	51	43				
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	6 15	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 —	...	8 —	8 30	...	9 30	...	...	11 26	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	...	6 27	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	11 37	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 42	7 5	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 54	10 24	10 52	11 51	1 25	1 53	2 25	2 54	3 21	4 23	4 53	5 54	6 24	7 —	7 16	...	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 58	10 28	10 56	11 55	1 28	1 57	2 28	2 58	3 25	4 27	4 57	5 58	6 28	...	...	...	...	...	...
Տաւշան փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 4	10 34	11 2	12 1	1 34	2 3	2 34	3 4	3 31	4 33	5 3	6 4	6 34	...	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 7	12 8	1 38	2 7	2 38	3 8	3 35	4 38	5 8	6 8	6 38	7 11	7 27	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 15	12 16	1 46	2 15	2 46	3 16	3 43	4 46	5 16	6 16	6 46	7 20	7 35	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջէ բռնող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին. Թիւ.. և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ. 196

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ